

POLIINFO

list učenika i profesora Politehničke škole
a Politehnikai Iskola tanulóinak és tanárainak lapja

No. 12 januar 2013.

*O školama, Subotici i
još ponečemu*

„BISERI GYÖNGYSZEMEK

učenik: Ivo Andrić bio je član antiaustrijske organizacije „Mala Bosna”.

učenik: Narodna književnost prenosila se sa usta na usta.

učenik: Jedan od najpoznatijih predstavnika humanizma i renesanse bio je Leonardo di Kaprio.

profesor: Deco, to vam je greška kao kada bi profesor rekao da čovek ima dve noge umesto četiri.

učenik: Glavni junak Servantesovog romana je Don Kihot od Mačve.

profesor: Šta je onaj dečak radio na Čukur-česmi?

učenik: Plivao!

Tanulóktól:

„Mindjárt ráköpök a telefonodra,
és megfertőzlek a mérgező köpésemmel.”

„A kötőanyag a... borotva!” (talán inkább a gyanta)

„bojtocska” (a bolyhoska helyett)

„részvénytársaság! (a részvénytársaság helyett)

„Az őskorra jellemzőek a... a dinók!

„Bacio sam szénabálut.”

„Kriszta, ti si veliki huncut.”

„prágaiul”

„olaj fűt kúrás” (no comment)

„Mennyediken?”

„Kérdés az ellenőrzőben: A 20. században ki tökéletesítette a beton tulajdonságait?

Válasz: Ritter meg még1-ik haverja meg a másik...”

Tanáraink:

„A fá száraz volt...” (mivel gyorsan mondta, olvasd így: a faszáraz volt)

„Bundással festjük a falat.” (talán inkább birkával)

	ОКО ШКОЛЕ - AKTUALITÁSOK ~~~~~	4-8
	АРХИТЕКТУРА - ÉPÍTÉSZET ~~~~~	9
	ПЕДАГОШКО ТРОШЕ - PEDAGÓGUSSAROK ~~~~~	10-11
	ЗНАЊЕ ПУТОВАЊЕ - UTAZÁSOK ~~~~~	12-13
	КУЛТУРА - KULTÚRA ~~~~~	14-20
	РАЗМИШЉАЊА - GONDOLKODÁSOK ~~~~~	21-23
	СЛОБОДНО ВРЕМЕ - SZABADIDŐ ~~~~~	24-27
	ОД ДРУГЕ СТРАНЕ НАУКЕ - TUDOMÁNY ~~~~~	28-29
	ПРИЧАМ ВАМ ПРИЧУ - MESÉLEK ~~~~~	30-31
	СПОРТ - SPORT ~~~~~	32-33
	МОЈЕ СЕЛО ВЕСЕЛО - AZ ÉN VIDÁM FALUCSKÁM ~~~~~	34-35

РЕЧ УРЕДНИКА

У току је још једна школска година-2012/2013. Врtimo се и даље у рингишпили школског живота, правимо још један круг који личи на сваки претходни, а ипак је, бар по нечему, нови и другачији.

Миц по миц, годину по годину, ситним кораком од два издања по школској години, стигосмо и до дванаестог броја нашег школског листа. Туце читаво, није мала ствар. Кажу да број 12 означава хармоничну целину. Сетимо се: дванаест је месеци у години, дванаест хороскопских знакова, дванаест апостола и дванаест витезова Округлог стола и ко зна чега све још.... Тежећи да оправдамо уврежену симболику броја 12, трудили смо се да од свега што нам се у школском животу дешава, створимо једну складну целину, да отргнемо нешто од наших успеха, зацртаних и постигнутих циљева, нешто од наших надања, а по старом добром рецепту, додали смо и нешто мало снова, као зачин.

Живот, па и онај школски, пролази сувише брзо. Ако се повремено не зауставиш, могао би, кажу, пројурити поред тебе. Зато нам је школски лист потребан као предак и пауза, као пропланак са ког бацамо поглед уназад, на пређени пут. Кажу да се човек, на крају, сопственог живота сећа тек нешто мало боље него прочитане књиге. Знајући то, бележимо оно што нам се дешава - да се не заборави, не затури у сећању и не изгуби у памћењу. Настојимо да о свему што нас окружује мислимо и да се о томе изразимо - речју, фотографијом, цртежом... Да забораву отмено нешто од оног што смо урадили или нешто од оног о чему смо сањали, од оног што смо успели или, барем, хтели.

Резултат је пред вама, дванаести пут...

Бранка Јовичић, главни и одговорни уредник

direktor: **Iso Planić**

главни и одговорни уредник, уредник редакције на српском језику: **Branka Jovičić**

urednik редакције на мађарском језику: **Regina Mora**

tehnički уредник: **Tihomir Zoraje**

lektor i korektor tekstova на српском језику: **Dijana Krtinić**

lektor i korektor tekstova на мађарском језику: **Regina Mora**

grafički dizajn, prelom i montaža: **Tihomir Zoraje, Mirjana Mitrić**

naslovna strana: **Mirjana Mitrić**

ilustracije: **Ričard Pasterko GFT 3/6**

fotografija: **učenici GFT 3/13 odeljenja**

unos teksta: učenici i profesori Politehničke škole

štampa: Grafička radionica Politehničke škole

Tiraž: 500 primeraka

e-mail: **politehnickasu@hotmail.com**

sajt škole: **www.politehnickasu.edu.rs**

О ШКОЛАМА, СУБОТИ

Кажу да онај ко нема увид у прошлост и не зна историју, не може да разуме ни садашњост и свеобуван како би био што потпунији. Отуд није случајно што су историјска истраживања у нашој школи, одвела у далеки 14. век, па даље, кроз наредне векове, заокружила слику о историји ретроспективно шетњу по некадашњим суботичким школама, али и много више од тога.

1391. – Суботица се први пут помиње у писаним документима под именом Забатка.

1470. – Ердељски војвода Јанош Понграц је подигао тврђаву од које су остали трагови на унутрашњем зиду торња Фрањевачке цркве.

1526/27. – Јован Ненад Црни се прогласио за цара краткотрајне словенске државе у јужној Угарској, а Суботицу је прогласио за престоницу.

1542-1686. – Турци владају Суботицом.

1710. – Спомиње се прва школа за суботичке Србе која се звала *Српска народна вероисповедна школа*, а одговарала је грчком типу основних школа у којима се настава састојала искључиво у учењу читања црквених књига, а њено одржавање било је брига српског становништва и православне цркве.

1743. – Град је указом царице Марије Терезије проглашен слободном коморском вароши чиме је изузет из војне управе и добија цивилне органе власти, за шта су Суботичани даровали царици 150 коња.

1746. – Марија Терезија оснива Терезијанум, прву школу изван језуитског утицаја, која је требало да пружи практична знања и обуку за добре службенике

1747. – Отворена је прва средња школа у Суботици, претеча гимназије.

1751. – Бечки двор је од цркве затражио извештај о стању у школама после чега је, озгодујући се о протесте цркве да надзор над школама њој припада, обавестио генералног викара да је образовање ствар

Трамвај је суботичким улицама саобраћао од 1897. до 1972. године

просветне политике владе, а не цркве.

1760. – Основана је Дворска школска комисија (Studienhofkommission) у Бечу која је постала централни школски орган.

1771. – У Бечу је отворена Нормална школа (Норма) која је радила на принципу секуларног школства и истовремено била основна школа, реалка и учитељска школа.

1773. – Марија Терезија је изјавила да је држава једина инстанца која управља образовањем својих поданика.

1774. – Реформа школства у Хабзбуршкој монархији под називом „Општа школска уредба за немачке нормалне, главне и тривијалне школе у наследним земљама“ (**Allgemeine Schulordnung**) која уводи обавезно основно образовање за сву децу оба пола у три врсте школа: тривијалним (сеоским основним школама), главним

(градским основним школама) и нормалним (учитељским школама).

1776. – Донет *Школски устав за православне тривијалне мале школе у провинцијалном делу Тамишког Баната*, који је царица санкционисала и којим је у великој мери изведена секуларизација школства и увођење савремених педагошких принципа у наставу српског становништва у Аустрији.

1777. - Закон, објављен под називом *Ratio educationis totiusque rei litterariae per regnum Hungariae et provincias eadem adnexas*, којим је читав територија Угарске подељена на девет школских округа, који се нису поклапали са црквеним дијецезама. Важност овог закона за Србе је утолико већа што је исте године када је он донет укинута Илirsка дворска депутација, а послови који су спадали у њену надлежност пренети су на Угарску дворску канцеларију. Пре него што је укинута Илirsка дворска депутација, постигнут је договор између

ЦИ И ЈОШ ПОНЕЧЕМУ

адашњост. Осврт уназад, у оно што је иза нас и што је заборављено, мора бити широк оживљања о развоју школе и школства у Суботици Георга Одрија, професора историје у коме како су то, где, и на који начин у школу ишли наши преци. Овај текст представља - ово је својеврсна прича о прошлости нашег града.

Некадашња Вилсонова, а данас улица Максима Горког

ње и Угарске дворске канцеларије у вези са православним школама у Угарској (без Баната) са Хрватском и Славонијом, по коме је **Школски устав** остао најважнији закон по којем се морају уређивати школе православних у целој провинцијалној Угарској. По доношењу *Ratio educationis*-а успостављени су школски окрузи на чијем челу су се нашли школски директори, који су истовремено били директори нормалних школа у којима су школовани учитељи и врховни инспектори округа. У сваком округу је постојала само једна нормална школа, али су за православне организоване посебне и то у оквиру главних, градских школа. Од девет школских округа за Србе су била значајна три:

1. **Великоварадски** – обухвата Банат са седиштем у Темишвару;
2. **Загребачки** – обухвата Хрватску, Славонију и Срем;
3. **Печујски** – обухвата територију Бачке, Барање и према северу све територије на којима је било српских школа.

У сваком школском округу, па и у ова

три, постојали су школска комисија и врховни школски надзорник. Православни директори су били потчињени католичким школским директорима. У Великоварадском округу директор је био Теодор Јанковић Мирјевски, у Печујском је за директора постављен Аврам Мразовић (седиште у Сомбору) а у Загребачком Стефан Вујановски (седиште у Осијеку). Учители постају само они који су оспособљени за тај позив, а при настави се користи штампани дидактички материјал - уџбеници.

1779. – Марија Терезија проглашава Суботицу слободним краљевским градом, а град добија ново име – Марија Тересиополис, за шта су Суботичани поклонили царици 5000 златника и платили откуп од 266.666 форинти.

1806. – Донесен је нови *Ratio educationis publicae totiusque rei literariae per regnum Hungariae et provincias eadem adnexas*, који је побољшао и појаснио одредбе из

претходног *Ratio educationis*-а, говорећи да ученици основних школа, који након четворогодишње школе желе да уче занат, треба да, већ у току основног школовања, поред матерњег језика и правописа уче и геометрију, основе грађевинарства, заната итд.

1844. – Основана је прва штампарија у Суботици.

1848. – Излазе прве новине у Суботици.

1851. – Почетак рада *недељних школа*.

1853. – Изграђено је позориште у Суботици, као и многе кварталске школе.

1868. – Просветни закон говори да, поред гимназија, после основног образовања, постоје и *занатске школе* у трајању од три године које представљају наставак недељних школа, са циљем да млади људи који уче занат као шегрти код мајстора стекну опште стручно образовање. Отворена је музичка школа у Суботици.

1869. – Долази први воз у Суботицу.

1882. – Отворена приватна школа Липота Ландесмана у Суботици која је примила ученике одбијене од стране гимназије.

1883. – Оснивање *занатске школе* основног нивоа чиме је у Суботици започело образовање ученика за техничку и привредну струку.

1888. – Школа Липота Ландесмана добија јавни карактер.

1890. – Магистрат Суботице одбија захтев Липота Ландесмана за 500 форинти годишње помоћи у сврху бесплатног подучавања 20 сиромашних ђака, почев од 1891. године.

1892. – По одлуци суботичког Сената,

škola Липота Ландесмана постаје *Мушка грађанска школа* чији је циљ био да оспособи мушку омладину за рад у вишим школама и припреми потребан кадар службеника, а нарочито занатски и трговачки, јер се државна власт борила за прихватање грађанских школа као најподобнијих за образовање омладине

прихватило предлог градоначелника о изградњи нове школске зграде *Мушке грађанске школе* (у данашњој улици Максима Горког бр. 38).

1906-1908. – Изградња нове зграде *Мушке грађанске школе* и снабдевање модерном опремом.

1908/1909. – *Мушка грађанска школа*

Зграда Политехничке школе изграђена је почетком 20. века

по савременим захтевима практичног живота.

1892/93. – *Мушка грађанска школа* у Суботици почиње рад у приватној згради Липота Ландесмана.

1893/94. – Отвара се други разред *Мушке грађанске школе*.

1894/95. – Отвара се трећи разред *Мушке грађанске школе*.

1897. – Уводи се трамвајски саобраћај у Суботици.

Због великог броја ђака отвара се паралелан први разред *Мушке грађанске школе*.

1899. – Анђело Бјанки из Печуја је приказао прву биоскопску представу у Суботици.

1901. – Опремају се потребним училима кабинети за физику и географију *Мушке грађанске школе*.

1904. – Отворена је фабрика сумпорне киселине и вештачког ђубрива у Суботици.

1905. – Градско веће Суботице је

почиње са радом у новој згради.

1910. – Александар Лифка отвара први стални биоскоп у Суботици.

1914. – Избија Први светски рат.

1917. – Почела је производња бомбона у Суботици.

1918. – На великој народној скупштини у Новом Саду је проглашено уједињење Баната, Бачке и Барање са Краљевином Србијом.

1920. – Дефинитивно припајање Суботице Краљевству Срба, Хрвата и Словенаца.

1923. – Основана фабрика електричних мотора „Север“.

1927. – Одлуком министра просвете извршена је формација школских срезова тако да су Првом суботичком школском надзорништву припале школе на територијама - суботички салаша и град Суботица - одељења са државним наставним језиком док, су Друго школско

надзорништво чиниле школе у граду Суботици и на салашима - одељења са мађарским наставним језиком.

1932. – У организацији месних градских власти формирано је посебно одељење - *Културно-социјално*, на чијем челу је био др Матија Евтовић, а које је обављало надзор и контролу над градским културним установама, школама, хуманитарним, просветним и националним удружењима и друштвима чиме је дошло до спајања надлежности на пољу просвете, културе и социјале у једном градском телу, јер су се до тада послови везани за школе обављали у просветном одсеку административног одељења.

1933. – У граду је постојало 13 школских установа: Правни факултет, Државна мушка реална гимназија, Женска реална гимназија, Трговачка академија, Мушка грађанска школа, Женска грађанска школа, Римокатоличка женска грађанска школа, Музичка школа, Женска занатска школа, Стенографска школа, Шегртска школа, Прво школско надзорништво и Друго школско надзорништво са укупно 13803 уписаних ђака, од којих су 57,74% били Југословени, док су остале чинили Мађари, Немци, Јевреји и остали.

1941. – Суботицу окупира мађарска војска.

1945. – Суботица је ослобођена.

На иницијативу Удружења инжењера и техничара оснива се у Суботици *Техничка средња школа* и почиње рад са 280 ученика, који су трогодишње образовање стицали на смеровима грађевине, геодезије, машинства и електропривреде.

1946. – Геодетски смер *Техничке средње школе* се премешта у Нови Сад, а са радом почиње хемијско-технолошки смер.

1949. – Смер за електропривреду *Техничке средње школе* се премешта у Панчево.

Главни циљ *Техничке и Грађевинске средње школе* био је што масовнији упис ученика, те су професори школе разрадили наставне планове истог профила који су уведени у свим школама НР Србије.

1959. – *Техничка средња школа је,*

одлуком Педагошког савета НР Србије, проглашена за експерименталну и узорну школу.

Отворен је Дом ученика школе са 180 места.

1960. - *Техничка средња школа* је била иницијатор оснивања Техничког центра у Суботици, као и три више техничке школе.

Поводом 15-годишњице оснивања школе издат је годишњак који наводи да је у њој до тада образовање стекло око 1200 техничара.

1965. - *Техничка средња школа* се раздвојила у две самосталне школе. Том приликом је основан *Машињско-електротехнички школски центар (МЕШЦ)* и *Грађевинско-технолошки школски центар (ГТШЦ)* који је већ радио, а истовремено се дотадашња *Занатска школа* припојила једном од два поменућа школска центра, сходно занимању, односно струци.

1972. - Након двогодишњих припрема, *Грађевинско-технолошки школски центар* и *Средња стручна школа „Лазар Нешић”*, спојили су се у један школски центар под називом *Грађевинско-технолошки школски центар „Лазар Нешић”*.

1977. - Реформом средњег стручног образовања *Грађевинско-технолошки школски центар „Лазар Нешић”* се раздвојио на *Заједничку средњу школу* и на *Позивноусмерено образовање*, те наставио рад као *Образовно-васпитна организација за позивноусмерено образовање и васпитање средњег ступња „Лазар Нешић”* са два ООУР-а: грађевинске и дрвопрерађивачке струке, и хемијско-технолошке струке.

После раздвајања, школа је напустила своју зграду у улици Максима Горког 53 и преселила се у зграду у улици Матије Гупца 8-10.

1981. - Из *Образовно-васпитне организације за позивноусмерено образовање и васпитање средњег ступња „Лазар Нешић”*, издвојила су се два ООУР-а, односно, школе.

Одлуком Скупштине општине Суботица, настаје школа под називом *Образовно-васпитна организација средњег ступња грађевинске и дрвопрерађивачке струке „18. новембар”*.

1983. - Након реорганизације средњег

образовања и васпитања, и интеграције прве и друге фазе средњег образовања у јединствену школу, *Грађевинска средња школа „18. новембар”* лоцирана је у улици Петефи Шандора бр. 1 у згради бивше Гимназије

У то време наша школа је образовала ученике у: грађевинској струци

(на смеровима: високоградња, саобраћајнице, мостоградња, геодетски смер), и у дрвопрерађивачкој струци за смер финална обрада дрвета.

1985. - *Грађевинска средња школа „18. новембар”* образује ученике и у графичкој струци, чиме је школа обличила данашњу образовну структуру.

1992. - По одлуци Скупштине општине Суботице, *Грађевинска средња школа „18. новембар”* се преселила у зграду у улици Максима Горког 38, чиме се, после више од четири деценије, вратила у зграду у којој је почела да ради након свог оснивања, далеке 1945. године.

2002. - Одлуком Владе Републике Србије о мрежи средњих школа, од 26. априла, *Грађевинска средња школа „18. новембар”* је добила данашње име *Политехничка школа*.

У протеклих 65 година, школовање је успешно завршило око 9.200 ученика грађевинске и геодетске, око 2.330 дрвопрерађивачке и 2.400 ученика графичке струке.

Георџ Одри и Наталија Трбовић Тољагић,
професори

ISKOLÁNK RÖVID TÖRTÉNETE

A mai Politechnikai Iskola tekervényes és hosszú utat járt be, amíg kialakult a ma is használt elnevezése.

A következő neveken és szakmai alakulatokként létezett: fiú polgári iskola (1892), Műszaki Iskola (1945), Technológiai és Építészeti Középfiskola (1949/50), Építészeti és Technológiai Iskolaközpont, Lazar Nešić szakiskola (1972), November 18. Építőipari Középfiskola (1981), 2002-ben pedig megkapta a Politechnikai Iskola nevet.

Az évek, évtizedek során épületet is váltott iskolánk: a mai Vegyészeti-Technológiai Iskola, a mai Szabadegyetem, az ún. Kismešc, a Svetozar Marković Gimnázium adott helyet az intézménynek, míg meg nem kapta a mai épületét, a Maksim Gorkij 38. szám alatt.

Jelenleg szerb, magyar és horvát nyelven folyik az oktatás és nevelés az iskolánkban. A rendes tanulókon kívül magántanulók oktatásával is foglalkozunk, folytatunk szakmai továbbképzést és az V. szakfokozat is megszerezhető.

Móra Regina, tanár

Intervju: *Olga Juhas Damjanović, diplomirani građevinski inženjer*

POSLE SVEGA OSTAJE - ZNANJE

Olga Juhas Damjanović, diplomirani građevinski inženjer, u Politehničkoj školi radi dugi niz godina. Učenici za nju kažu da je stroga, dok ona misli da je samo dosledna. „Stroga“ ili „dosledna“, potpuno je svejedno, a najvažnije je da oni njeni učenici koji uče, bez ikakvih problema polažu ispite na željenim fakultetima. Osim u pedagoškom radu, ona satisfakciju pronalazi u svojim likovnim ostvarenjima, čijim nas izložbama sve češće obraduje.

Dugo radite u Politehničkoj školi, a nekada ste bili njen učenik. Koliko se današnja Politehnička škola razlikuje od one koju ste Vi završili?

Govoriti o tome kakva je škola bila kada sam ja išla u nju, a kakva je danas, veoma je složeno i, naravno, nezahvalno. Sve je drugačije: stanje u društvu, u porodici i drugim sferama. Sve su to činioci koji utiču na odnos i pristup školi i obrazovanju nekad i danas.

Za Vama su duge i upešne godine rada. Šta smatrate svojim najvećim profesionalnim uspehom?

Moju strogost koju učenici često pominju dok su u školi, odlaskom na fakultet preinačuju u zahvalnost za znanje koje su stekli i poneli iz škole zahvaljujući meni. To je moj najveći uspeh. Volim kada me bivši učenici oslove i popričaju sa mnom. Uspehom takođe smatram i to što sam bila recenzent u pisanju udžbenika drugih autora, i što sam autor udžbenika za predmet koji predajem.

Na otvaranju izložbe u Gradskoj biblioteci

Šta je Vaša najdraža uspomena iz profesorskog života?

To se dogodilo 1998. godine. Jedno odeljenje imalo je više odeljenjskih starešina i želelo je da proslavi godišnjicu mature. Nisam bila u zemlji tada. Prijalo mi je kada su u istom mesecu, nakon mog povratka kući, ponovili proslavu godišnjice mature.

Poslednjih godina imali ste nekoliko samostalnih izložbi na kojima ste predstavili svoje, vrlo specifične, slikarske radove. Možete li nam približe objasniti o kakvim radovima je reč?

Moj hobi je crtanje crteža u tehnici tuš. Na ovim radovima, sitnijim i krupnijim tačkama, tanjim i debljim linijama, svetlijim i tamnijim površinama, pokušavam postići kolorit, odnosno izraziti svoj unutrašnji svet.

Kako i kada se u Vama probudila želja da svoju kreativnost ispoljite slikajući?

Ovom vrstom slikarstva počela sam se baviti davne 1988. godine, na nagovor mog bivšeg kolege. Prve slike su, sa današnje tačke gledišta, nekako, po meni, neprofesionalne, pomalo sirove. Razvoj u tehnici crtanja tokom godina rada je evidentan i značajan.

Radanje, jedan od mnogih radova Olge Juhas Damjanović

Šta za Vas znači umetnost? Imate li omiljeno umetničko delo ili vrstu umetnosti?

Umetnost doživljavam na dva načina: u umetnosti, u delima drugih beskrajno uživam, a u svojim želim ispoljiti svoja razmišljanja i unutrašnja osećanja. Omiljena su mi dela Rembranta, Paje Jovanovića i Uroša Predića.

Da niste profesor, bili biste...

Radeći u školi, ja već ne radim ono za šta sam se školovala, ali da ne radim kao nastavnik, bila bih šef kuhinje, poslastičarka ili frizerka. Kroz ova zanimanja bih najbolje mogla ispoljiti svoju kreativnost.

Šta je Vaš neostvaren san?

Uvek sam želela da imam mnogo dece. Ta želja mi je ostala neostvarena.

Šta je Vaša poruka današnjim srednjoškolicima?

Ne želim izazvati gnev mladih, ali bih volela da ih navedem da bar malo razmisle o ovome što ću reći. Oni se teško izražavaju, nisu dovoljno organizovani, ne priznaju obaveze. Mislim da bi im bilo mnogo bolje kada bi živeli sporije, umerenije i mudrije. Ipak, dobro je što u svemu imamo pravo izbora. Svim mladima želim mnogo vedrine i ispunjenje njihovih želja.

Ivana Prčić GFT 3/13

BAGOLYVÁR

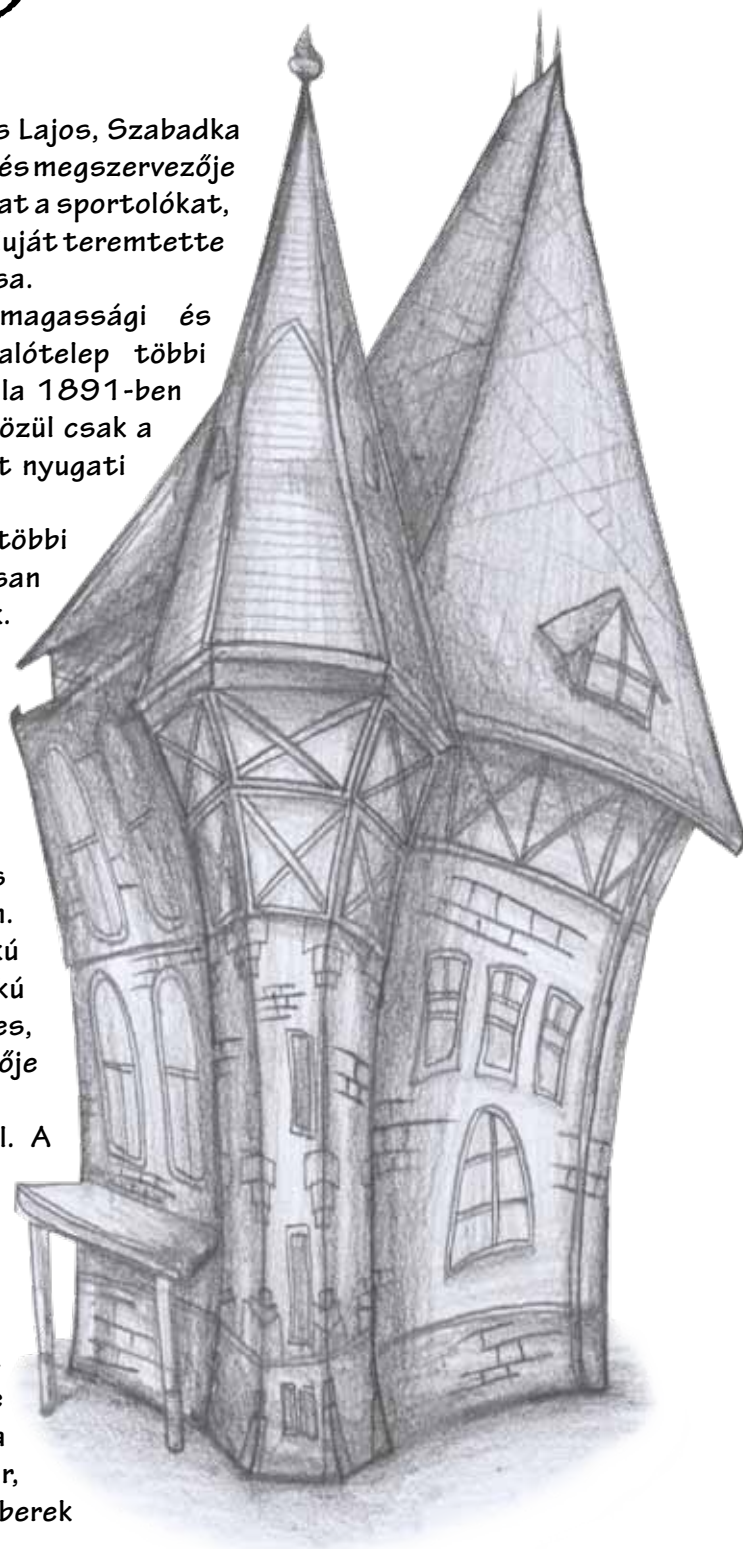
A Bagolyvár az egyik legszebb palicsi épület. Vermes Lajos, Szabadka neves sportmunkása, a palicsi olimpiai játékok kitalálója és megszervezője építtette, mégpedig azért, hogy itt szállásolják el azokat a sportolókat, akik Palicsra érkeztek vetélkedni. A világ első olimpiai faluját teremtette meg Palicson Csáth Géza és Kosztolányi Dezső kortársa.

Funkcionális, építészeti, tömegképzési, épületmagassági és épületplasztikai jellemzőivel teljesen elüt a nyaralótelep többi villájától. A tópart tözsomszedságában találjuk. A villa 1891-ben épült a Vermes sporttelep területén. A palicsi villák közül csak a Bagolyvár és a Lujza-villa emeletes, így az északi part nyugati részén uralják a tájat.

Mellőzve az ebédlő középponti elhelyezését és a többi sablonos helyiségelrendezést, alaprajza funkcionálisan sokkal kötetlenebb. A lépcsőt az épület mellé helyezték.

A Bagolyvár alaprajza nyolcszögletű, hangsúlyos toronytetővel fedték le. A villa különleges építészeti egységét a gazdag formajátékú, a homlokzatra is kivetülő alaprajzszervezésnek köszönheti. A népies-romantikus svájci stílusnak nem tiszta formáját, hanem annak román kori, gótikus és korai szecessziós elemekkel gazdagított változatát képviseli. A favázás Fachwerk díszes változata is megjelenik a homlokzaton. A játékos tömegformálás szép példái a meredek síkú tetőidomok. A héjazatot a Zsolnai gyár mázas hódfarkú cserepéből készítették. Hüen tükrözi a sablonmentes, szabadon szárnyaló alkotószellemet, mely egyik jellemzője a szárnyait bontogató szecesszióznak.

Az épület mintegy negyven éve elhagyatottan áll. A Bagolyvár tetőszerkezetét a nyolcvanas években felújították, de az egyéb munkálatokra, vagyis infrastruktúra cseréjére, a homlokzat és a belső helyiségek rendbetételére már nem került sor. A várat nem csak felújítani kellene, hanem visszaállítani az eredeti funkciójába. Az önkormányzat kétszer is kiírt pályázatot a Bagolyvár helyiségeinek bérbeadására, de nem volt érdeklődő, így az épület továbbra is elhagyatva vár arra, hogy döntsenek a sorsáról, és egyszer, visszanyerve eredeti pompáját, újra megnyíljon az emberek előtt.

BUDIMO EMOT

Pri svakom druženju sa ljudima dolazi do komunikacije. Čak i kada ne progovorimo nijednu reč, nešto komuniciramo sa drugima (možda tada upravo najviše!). Ukoliko želimo biti uspešni u komunikaciji, važno je razumeti kako svi ljudi zapažaju, pa i mi sami, kako se ponašaju, kako reaguju na nadražaje, koje emocije imaju i, kako na temelju različitih

percepcija, komuniciraju sa drugima.

Sigurno ste se zapitali šta je to emocionalna inteligencija? Teorija emocionalne inteligencije (EI) pojavila se početkom devedesetih godina. Tokom života smo se puno puta uverili da natprosečno inteligentni ljudi nisu uspešni onoliko koliko bi se prema njihovom IQ očekivalo. Čak, naprotiv, susrećemo se sa ljudima visokog koeficijenta inteligencije koji se u emotivnom i profesionalnom životu veoma loše snalaze. Upravo to nam govori da je za snalaženje u bitnim i onim manje bitnim životnim situacijama potrebno nešto više...

Emocionalna inteligencija (EQ) se definiše kao sposobnost da imenujemo emocije, da upravljamo emocijama, da prepoznamo kako naše ponašanje utiče na druge ljude, da konstruktivno kritikujemo i hvalimo druge, da ne budemo uplašeni od neprijatnih emocija.

IQ	EQ
je urođen	nije urođen
ne možemo ga naučiti ni povećati	možemo se učiti celog života
zaslužan je za samo 10-20% životnog uspeha	zaslužan je za 80% životnog uspeha
Ljudi sa razvijenom emocionalnom inteligencijom lakše će prepoznati nebezbedne, opasne i rizične situacije i reagovala adekvatnije na njih.	

Emocionalna inteligencija je drugačiji način da se bude pametan. To je veština dobrog upravljanja mučnim raspoloženjima i veština kontrole nagona.

Ljudi sa razvijenom emocionalnom inteligencijom lakše će prepoznati nebezbedne, opasne i rizične situacije, i reagovala adekvatnije na njih.

Emocionalna inteligencija nam omogućava da budemo zadovoljniji sobom i svetom oko nas.

Istraživanja su pokazala da su osobe sa razvijenom emocionalnom inteligencijom bolji učenici i studenti, imaju manje problema u ponašanju, imaju viši nivo samopouzdanja i samopoštovanja, sposobniji su da se odupru pritisku vršnjaka, bolje rešavaju konflikte, manje su skloni nasilju, manje su skloni rizičnim ponašanjima (bolesti zavisnosti), bolje kontrolišu impulse...

Kako prepoznati osobe sa visokim EQ?

Osoba jasno i bez straha govori o svojim osećanjima

Ne dopušta da je savladaju neprijatne emocije (strah, ljutnja, krivica, bespomoćnost).

Zanima je šta drugi osećaju i razume neverbalnu komunikaciju.

Čini nešto jer to želi, a ne zbog osećaja krivice.

Realna je i ne dopušta da je neuspeh obeshrabri.

Znakovi niskog EQ

Osoba ne preuzima odgovornost za svoje osećaje, nego zbog njih okrivljuje druge.

Napada, naređuje, kritikuje, deli savete.

Ne govori o svojim osećajima i ne reaguje na vreme, a onda odjednom eksplodira.

Ne oprašta i nije osetljiva za tuđe osećaje.

Nesigurna je, teško joj je priznati grešku.

Izbegava da prihvati odgovornost za svoje postupke.

Za početak svi možemo uraditi jednu vežbu koja ima za cilj povećanje emocionalne inteligencije. Razlika između misli i osećanja (glave i srca) oduvek postoji. Zapitajte se i osetite razliku između „Ja mislim“ i „Ja osećam“. Budite iskreni prema sebi. Zapitajte se koje osećanje se krije u vama, a šta mislite u vezi sa tim što vas opterećuje i okupira? Potrudite se da što preciznije definišete to osećanje - da li je to ljubav, strah, bes... Zapitajte se šta biste želeli, kako bi izgledalo rešenje koje očekujete. Zatim proverite kako biste se osećali kada bi vam se to rešenje i ostvarilo. Vidite da li je to ono što vi zaista želite...

Tokom života važno je naučiti poštovati svoje emocije i zato ih slobodno izražavajmo. Razgovarajmo o emocijama, tumačimo ih, naučimo razlikovati nezdrave od zdravih emocija.

Otisci srca

Tvoja je soba puna otisaka tvojih prstiju. Ima ih svuda i na nameštaju, prozorskom staklu, kvakama, knjigama... I na ljudima koje susrećemo ostavljamo svoj trag. Često ne možemo promeniti stvarnost, ali UVEK možemo promeniti način na koji je gledamo i na nju reagujemo.

IVNO PISMENI

KAKO VI STOJITE SA EMOCIONALNOM INTELIGENCIJOM?

TEST EQ

Ovaj test je jednostavan i služi boljem upoznavanju sebe i svojih emocija. U EQ testu nema bodovanja. Velika većina čovečanstva pala bi na njemu. Na vama je da uporedite koliko ste tačnih odgovora zaokružili, a zatim da razmislite o mogućnostima uvođenja nekih promena kada su u pitanju vaše reakcije na određene spoljašnje činioce. Na pitanja EQ testa odgovorite sa T (tačno) i sa N (netačno).

1. Ako me verbalno napadnu, obavezno se razljutim.
2. Dobro se nosim sa tuđim osećajima tuge, čak i moji najbližih.
3. Ukoliko mi neko preti fizički, osećam ljutnju i strah
4. Mogu se odlučiti da volim nekoga, a onda to i pokazujem.
5. Dobro podnosim tuđi gnev i mržnju.
6. Zbog nekih stvari se redovno brinem.
7. Ponekad i u nekim situacijama osećam stid.
8. Osećaji ljutnje neprestano mi se vraćaju zbog pojedinih situacija ili osobina.
9. Zbog nekih stvari iz moje prošlosti osećam stid.
10. Ponekad se osećam poniženo.
11. Zbog nekih situacija redovno osećam uznemirenost.
12. Zbog specifičnih pitanja, neprestano mi se vraćaju osećaji tuge.
13. Ljubomora je ponekad deo mog života.
14. Redovno padam u depresiju.
15. Stres me nikada ne napušta.
16. Sasvim slobodno zagrlim druge osobe oba pola.
17. Redovno sebi dopuštam trenutke plača.
18. Uz određenog partnera mogu izraziti sve što sledi: emocionalnu ljubav, fizičku ljubav i reći ljubavi.
19. Kada se dobro isplačem, osećam se odlično.
20. Bez ustezanja i vrlo iskreno mogu reći „volim te“.

Najvažnije što vam ovaj test može ponuditi jeste misao: „Ja mogu promeniti svoju emocionalnu reakciju“. A vi to možete! Uporedite vaše odgovore i poželjne odgovore pa zaključite koliko ste emocionalno zreli i trebate li preduzeti promene u načinu razmišljanja i doživljavanja sebe i drugih.

Poželjni odgovori

1.N,2.T,3.T,4.T,5.T,6.N,7.N,8.N,9.N,10.N,11.N,12.N,13.N,14.T,15.N,16.T, 17.T,18.T,19.T,20.T

Aleksandra Radulović, psihološkinja

PRAG NA MATURSKI NAČIN

Maturska ekskurzija ne predstavlja samo putovanje koje donosi sa sobom mnoga zanimljiva i poučna saznanja - ona predstavlja mnogo više od toga. Pre nego što sam se sa svojim drugovima i drugaricama krenula na putovanje, znala sam da će ono biti samo jedna stranica knjige koju piše moj život, ali će ipak pružiti sećanja na mladalačke dane ispunjene srećom.

Kako se ekskurzija bližila, uzbuđenje je sve više raslo. Najzad je došao taj dugoočekivani trinaesti oktobar. Stidljivo Sunce još nije

promolilo glavu iza horizonta, a mi smo već bili na nogama čekajući da uđemo u autobus. Svi su odmorno i naspavano cupkali sa željom da što pre krenemo.

Kada su nam dopustili da ostavimo svoje kofere i uđemo u autobus, počeli smo se pozdravljati sa svojim najbližima - neki zagrljajem, neki poljupcima, a neki samo jednim toplim „ćao”. Napokon smo krenuli. Put do Praga je bio dug, a vremena je bilo premalo. Vesela atmosfera u autobusu nije jenjavala, štaviše, vremenom je postajala sve bolja. Prva destinacija bila nam je Bratislava, glavni grad Slovačke. Prolazeći ulicama ovog starog grada videli smo mnogo znamenitosti, ali ono što nam je najviše privuklo pažnju bio je miris koji se protezao duž svih ulica - bio je to miris hrane. U Bratislavi se nismo dugo zadržavali jer smo morali da nastavimo naše putovanje. U Prag smo stigli oko osam sati uveče, što nam je ostavilo dovoljno vremena da se smestimo i odemo na večeru. Prva noć prošla je neverovatnom brzinom uprkos prilagođavanju novom gradu. Dok sam ležala u krevetu i dremala, osećala sam čarobne jutranje sunčeve zrake na licu. Imala sam osećaj kao da sam kod kuće. Iz sna me je probudila neka vika i lupanje na vratima. Naime, jedan od naših drugova je bio u drugoj sobi i nije mogao ući u svoju sobu jer mu njegovi cimeri nisu otvarali, pa je zato došao kod nas u nadi da ćemo se nas tri probuditi. Plan mu je delimično uspeo, ali fino ušuškana nisam ustala iz kreveta kao što to nisu učinile ni moje cimerke. Svaka od nas je nešto promrmljala, okrenula se na drugu stranu i nastavila da spava. Probudivši se, spremile smo se za doručak i prvi odlazak u centar Praga. Upoznavajući kulturu i istoriju Čeha kroz duge šetnje centrom Praga, videla sam razne građevine i saznala mnogo o narodu čiji glavni grad jeste jedan od turističkih centara Evrope. Prelepe stare građevine radoznale posetioce očaravaju i ostavljaju bez daha.

Ceo prvi dan smo proveli razgledajući istorijski deo Praga, dok smo slobodno vreme koristili za razgledanje raznih butik i suvenirnica. Prag je zaista jedan veliki raj za kupoholičarke! Druga noć je prošla opuštenije nego prva. Upoznavajući jedni druge, sticali smo nove prijatelje sa kojima smo provodili jedan deo noći, dok bi se u drugom delu svi iz razreda skupili u jednu sobu i zbijali šale ili pričali o nekim ozbiljnim temama, sve dok se san ne bi proširio celom sobom i sve nas ušuškao u meku, toplu postelju. Sledećeg jutra opet nas je probudilo lupanje na vratima. U sebi sam pomislila: „Pa dobro, imaju li ovi ljudi dušu?” Ustajem iz kreveta sva raščupana i otvaram vrata, i taman da krenem da pitam: „Šta sad hoćeš?”, ugledam razrednu kako se veselo smeška ispred vrata: „A, ustale ste, ajte deco na doručak”. Pristojnost mi je nalagala da klimnem glavom i odobrim ovu naredbu, dok mi je na umu bilo nešto sasvim drugo. Drugi dan u Pragu, a ujedno i poslednji, bio je najbolji. Autobusom smo išli do nekog brda, sa kojeg smo se vraćali peške do centra Praga. Idući ka centru krivudavim ulicama, videli smo razne crkve i zgrade, kao i promenu straže. Žureći, bolje reći trčeći za vodičem, sa vremena na vreme smo se gubili jer smo imali samo nekoliko sekundi da se slikamo na određenim mestima koja smo fotografijama želeli da sačuvamo od zaborava. Idući prema Karlovom mostu, susreli smo se sa najdužim silazećim stepenicama ikada viđenim. Pogled koji mi je bio prikovan za stepenice ponekad se vinuo u daljine, a pratila ga je misao: „Ne mogu više, ima li ovome kraja?”. Do mene su

dopirali zvuci kukumavčenja mojih vršnjaka praćena istim pritužbama. Najzad smo ugledali Karlov most i svima nam je laknulo. Pogled koji pruža ovaj most je zapanjujuć i neće vas ostaviti ravnodušnima. Dok sam stajala na mostu, moje misli su kao reka Vltava tekle brzo tokom bez ikakvih prepreka. Udahnula sam duboko svež vazduh i naslonila se na most. Nisam se mogla odvojiti od predivnog prizora, a onda sam na mostu ugledala mnogo talentovanih umetnika - slikara, muzičara i komičara. Sve je bilo tako živo i puno pozitivne energije! Poslednje noći provedene u hotelu svi smo se međusobno još više zblížili i proveli najbolje što smo umeli, polako postajući svesni da sutra krećemo kući. Ka Srbiji smo krenuli rano. Na putu do kuće svratili smo u prestonicu Austrije, Beč. Tu smo se zadržali nekoliko sati, ali nas vreme baš i nije poslužilo - padala je kiša. Ceo taj dan uglavnom smo prespavali, želeći da što pre stignemo kući. Neki maturanti su u Beču sreli čuvenog glumca Džonija Depa, pa sam neko vreme kroz san čula kako neko u

Džoni Dep sa maturantkinjama Politehničke škole

autobusu priča kako je on lep, predivan i neverovatan. Atmosfera u autobusu nije bila tako živa kao kada smo kretali u Prag, ali smo se svi razdrмали kada smo prešli mađarsku granicu. Tek tada se u vazduhu osećala razdražanost i sreća, kao i olakšanje kada smo ugledali tablu sa natpisom „Subotica”.

Ovo putovanje je nešto što će večno ostati u mom pamćenju, a fotografije će mi biti samo podsetnik na nezaboravan provod. Ako ikada ponovo odem u Prag, znam da neće biti isto kao kada sam išla na matursku ekskurziju sa svojim društvom, ali ću zato večno pamtiti mesta na kojima smo bili. Raširiću tada uglove usna i oko srca osetiti toplinu, sećajući se svega što je nekada bilo.

PRÁGA, A VÁROSOK KIRÁLYNŐJE

Október második hetében az iskolánk végzősei érettségi kiránduláson voltak. Az úti cél Prága volt, de egy kis kitérővel megcsodálhattuk Pozsonyt és Bécsset is. Négy felejthetetlen napot töltöttünk együtt. Gyönyörű helyeken jártunk, és az esti bulik is jó hangulatban teltek.

A kirándulás első megállója Szlovákia fővárosa, Pozsony volt. Itt egy rövid sétát tettünk a főutcán. Idegenvezetőnk tömören elmesélte a híresebb épületeknek és magának a városnak a történetét is. Majd a kötelező program után egy rövidebb szabadidő keretein belül mi magunk is körbetekintettünk a városban.

A háttérben a vár látható, elől pedig a Moldva folyó két oldalát összekötő Károly híd. A hidat az 1342-es árvízben elvitt Judit híd alapjaira építették. Európa egyik legrégebbi hídja.

A Szent Vitus-székesegyház, a Prágai Érsekség főtemploma a vár közepén. Itt vannak örök nyugalomra helyezve a cseh királyok. Az épületet gótikus és neogótikus stílusban építették. A város egyik legszebb épülete.

Néhány osztálytársunknak sikerül Bécs központjában összejáratni Johnny Deepel. Szerencséjükre még kép is készülhetett a világsztárral. Nekik egy örökre szóló élmény marad ez a kirándulás.

Интервју: Габор Ленђел, музичар и композитор

ЖЕЛИМ ДА ТАЛЕНТИ ДОБИЈУ ШАНСУ

Габор Ленђел је музичар и композитор чије име добро знају припадници старијих генерација. За све што је урадио, Суботица му се 2010. године одужила признањем града „Про урбе“. Последњих година Ленђел улаже велики напор да га упознају и младе генерације. Захваљујући њему и његовим сарадницима, прошле, 2011. године, поново је оживео некад култни југословенски Фестивал „Омладина“, основан далеке 1961. године. Прошле године је, након двадесет година паузе, одржано ретроспективно вече на ком су учествовали прослављени певачи и групе, а ове године, као некад, млади и талентовани музичари из целог региона добили су прилику да покажу свој талент...

О Фестивалу „Омладина“ данашње генерације не знају много. Како су изгледали некадашњи фестивали и у чему је био њихов значај?

Фестивал је осмишљен 1961. године, а основао га је чика Јошка Ковач, отац Корнелија Ковача, чувеног композитора. Основан је по узору на италијански „Сан Ремо“. У почетку се одржавао у Народном позоришту, а потом у Хали спортова. Фестивал је непрекидно постојао тридесет година, а имао је циљ да открива младе композиторе, односно талентоване омладинце до двадесет седам година. Телевизија је цео догађај преносила уживо и самим тим је популарисала многе такмичаре. Онај ко није учествовао на фестивалу, није могао да буде звезда. Фестивал „Омладина“ престао је да функционише 1991. године због рата и распада Југославије. Ипак, и после двадесет година паузе, 2011. године, ми смо направили ретроспективу у којој су нас бивши учесници подсетили како је то некада изгледало и кренули смо испочетка како бисмо младима пружио још шансе да се покажу и докажу шта знају и умеју. Ове године смо расписали конкурс на који се одазвало сто деведесет троје младих и талентованих музичара и композитора. Јавили су се такмичари из свих бивших република, као и из Мађарске и Бугарске. Од свих њих, одабрали смо двадесет пет најбољих. То вече смо назвали „Различитост која спаја“, јер је свака од тих двадесет пет песама жанровски различита. Има ту репа, регеа, блуза, рока, попа... Суботица ће опет постати средиште музичких збивања и намера нам је да управо овај фестивал постане суботички бренд. Ово је још један начин да се млади друже, упознају, размењују искуства...

Који познати певачи су ту направили прве музичке кораке?

Сви велики музичари бивше Југославије су почели управо овде: Кемал Монтено, Бајага, групе „Хаустор“, „Филм“, „Индекси“ и многи други. Поред свих њих, ја сам победио на фестивалу 1970. године са песмом „Падао је снег“ коју је аранжирао Корнелије Ковач, а певао Михајло Ковач, његов брат. На двадесет пет година постојања овог фестивала 1996. године, ја сам био директор.

Шта Вас је навело да поново покренете овај фестивал?

Двадесет година сам живео у Мађарској, па сам се прошле године вратио у Србију и видео да млади немају где да покажу свој талент. Немају Дом културе, биоскопе, концертну дворану, позориште... Желео сам да таленти добију прилику да се покажу као што смо то ми некада имали. Тим поводом сам разговарао са Корнелијем Ковачем и решили смо да поново оформимо фестивал „Омладина“. Идеју смо изнели градским властима, а оне су нам изашле у сусрет.

Какав је, по Вашем мишљењу, положај уметника у данашњем друштву?

Уметницима је увек било тешко. Младима је тешко да се исказу јер нису довољно мотивисани. Нема ко да их подржи и помогне да дођу до успеха. Уметник може да ради само онда када има услове за то, а Србија то не може да пружи. Сарајево је седамдесетих година било центар рок музике. Тада су настали „Индекси“, „Бијело дугме“, „Тешка индустрија“, „Амбасадори“... Сви су

они били популарнији од бендова из других република. Њихове песме су биле највећи хитови који се и дан-данас слушају, а све то захваљујући условима које други нису имали. Држава им је пружила шансу, што се, нажалост, не може рећи за остале. У Суботици, осим ОКУД-а „Младост“ не постоји место за рад, тј. свирку. Истраживао сам и дошао до сазнања да само у Војводини има шесто неафирмисаних бендова. Главни проблем свему томе су деведесете године током којих је култура изгубила на значају.

Како су изгледали дани Ваше младости?

Бавио сам се спортом, био сам првак државе у атлетици. Основао сам свој бенд са тринаест година који се звао „Сузе младих крокодила“. Наш најмлађи члан имао је девет година. Тада се ишло на једрење, пецање, радио је трамвај и било је милина возити се њиме. Било је много више кафића и, уопште, места где су млади излазили. Иако није било компјутера и мобилних телефона, ми смо налазили начин да се забавимо. Ишли смо на чајанке, игранке, кућне журке на којима смо пуштали музику на грамофонима.

Поред музике, као млади сте се бавили спортом, били сте државни репрезентативац Југославије у атлетици. Каква су данас Ваша сећања на спортску каријеру?

Имао сам смисла и за спорт и за музику. Обе ствари су тражиле жртву. Свирао сам виолончело, а у исто време сам био јуниорски репрезентативац Југославије. Са осамнаест година сам истрчао државни рекорд који ни данас није оборен. Тада је дошло време да одлучим који ћу факултет да напишем, а три пута дневно сам имао тренинге. Имао сам јаку жељу да наставим да свирам. Требало је да одем на Олимпијаду у Минхен, али сам се, нажалост, повредио и нисам отишао. У болници су ми рекли да је моја спортска каријера завршена и тада сам знао шта даље. Отишао сам у Сарајево и уписао Академију. Када се данас осврнем уназад, није ми жао. Волим музику, а доказ за то је што се и данас њоме бавим.

Захваљујући Вама, талентовани млади људи добили су прилику да се усавшавају у музичким радионицама. Реците нам нешто више о томе.

Имамо изузетно добру музичку радионицу коју води Гордана Видаковић. Ту спада одсек певања и одсек инструмената. Што се тиче певања, наша радионица од других се разликује по томе што се у њој не певају народњаци, већ поп и рок. У нашем студију врше се пробе, али и снимања. Ко жели да иде на певање, треба да се јави лично Гордани Видаковић. Налазимо се у згради нове Општине, на деветом спрату, а наш веб-сајт је: www.festivalomladina.com, ту ћете наћи све потребне информације. У одсек инструмената спадају хармоникаши, гитаристи, бубњари и клавијатуристи. Часови се одржавају два пута недељно и трају око сат времена. Радионице трају по годину дана, а на крају се одржавају концерти као резултатат једногодишњег рада.

Ваша порука данашњим средњошколцима...

Моја порука свим младим људима је да позитивна енергија привлачи позитивну енергију и да се тога држе. Данас, у оваквим временима, најбитније је бити насмејан и размислити позитивно. Срећа је увек око нас, само је треба мало потражити. Радите на себи док можете и покушајте да остварите све своје снове да се после не бисте кајали. Верујте ми на реч - само гурајте напред и не окрећите се.

Андреа Хуста и Биљана Крстић ТОН 4/9

FESTIVAL „OMLADINA“ IZ VOLONTERSKEG UGLA

U subotu, 8. decembra 2012. godine, je nakon dve decenije pauze održan Festival „Omladina“ na koji se prijavilo 193 izvođača, bendova i kompozitora, od kojih je 25 najboljih odabrano za finale. Učesnici su bili iz država bivše Jugoslavije, kao i iz Mađarske i Bugarske. U revijalnom delu takmičenja nastupio je Bajaga. Došlo je i mnogo poznatih ljudi da isprati Festival i pruži podršku mladim i neafirmisanim bendovima. Tu su bili Kornelije Kovač kao jedan od organizatora Festivala, Ibrica

Jusić, Dušan Svilar, Tomaž Domicelj i mnogi drugi.

Sve je počelo 4. decembra, kada smo otišle u kancelariju u zgradi Nove opštine na sastanak volontera. Dobile smo zadatak da dočekujemo goste u Hotelu „Patria“, gde su bili smešteni. U međuvremenu smo dobile ponudu da snimimo kratku anketu i

Sa Kornelijem Kovačem i Ibricom Jusićem

Sa Bajagom i Dušanom Svilarom

reklamu za Festival „Omladina“. U petak, 7. decembra polako su počeli da pristižu izvođači sa svih strana. Dočekale smo ih sa osmehom, poželele dobrodošlicu, podelile poklone i uputile u tok Festivala. U večernjim satima, nakon dolaska većine finalista, prisustvovala smo tonskoj probi u Hali sportova. Odgovarale smo im na sva pitanja, pomagale oko priprema za nastup, i bile pohvaljene za odlično gostoprimstvo. Sa nestrpljenjem smo dočekale subotu, veliki dan za takmičenje. Od ranog jutra smo bile u Hotelu „Patria“, dočekivale novinare koji su dolazili po akreditacije, kao i po uputstva o samom nastupu izvođača. Posle koktela kod gradonačelnika grada Subotice, bio je organizovan ručak za sve u „MG klubu“, nakon kojeg smo se svi vratili u „Patriu“ kako bismo se psihički i fizički pripremili za dugoočekivano takmičenje. Devojkama smo pomagale oko šminke i garderobe, i razgovorom smo im otklanjale nervozu. Festival je počeo u 19 sati, a već u 18 sati su pristizali novinari, kamermani i pripremali opremu za snimanje celog događaja. U Hali se osetila nervoza takmičara, kao i samih organizatora. Trema nas je sve obuzela i samo smo čekali početak takmičenja. I počelo je... Voditelji Jelena Mihajlović i Vladimir Grbić najavljuju prvi bend- „Uvertira“ izlazi na scenu. Gledaoci su imali priliku da prate događaj uživo preko interneta, kao i YU eco televizije. Ono na čemu su mnogi mogli da nam pozavide je što smo imale priliku da budemo u bekstejdžu i otvoreno komuniciramo sa svim poznatim ljudima iz sveta muzike. Dok je jedna razgovarala sa Momčilom Bajagićem-Bajagom, druga je u društvu Gabora Lendela uživo pratila glasanje publike putem sms-a. Kada je i poslednji izvođač nastupio, na scenu su izašli „Bajaga i instruktori“, a prebrojavanje glasova je počelo. Za to vreme takmičari su nestrpljivo očekivali trenutak proglašenja

dobitnika nagrada. Počeo je prenos uživo, i tada smo sve izvođače okupile u bekstejdžu i sa njima čekale da izađemo na scenu i čestitamo im na uspešnim nastupima. Dobitnici nagrada su: „Klapa Kase“ - Hrvatska (najbolja kompozicija), grupa „Haos“ - Novi Sad (nagrada publike), Nikola Glišić - Beograd (najbolja interpretacija), grupa „D Zoo“ - Subotica (najbolji tekst), bend „Can of Bees“ - Slovenija (najbolji bend), grupa „Dirty mind“ - Beograd (najbolja džez kompozicija), i „Šoti Julijana i Sin Seekas“ - Mađarska (nagrada stručnog žirija). Nakon zvaničnog proglašenja i dodela nagrada, grupa „Haos“ je izvela pobjedničku pesmu „Slavko“ koja je pridobila mnogo simpatija. Zatim su svi takmičari izašli na scenu i mahali

Grupa „Haos“ osvojila je nagradu publike

zastavicama država bivše Jugoslavije uz vatromet. Ugasili su se reflektori i svi smo otišli na after-parti u „Denis piceriju“, a zatim i u klub „Mladost“ gde je nastupao lokalni bend „D Zoo“. Organizatori i izvođači su uz dobru atmosferu i društvo zvanično zatvorili Festival „Omladina 2012“.

Sve ovo što smo napisale nije ni blizu onoga što smo doživele i iskusile tokom volontiranja. Druženje je bilo nezaboravno. Razmenili smo brojeve i mejlove sa izvođačima kako bismo ostali u kontaktu i nastavili druženje. Sledeće godine očekujemo bar isto ovoliko dobru zabavu kao što je bila ova, i nadamo se susretu sa starim takmičarima i priči o utiscima sa ovogodišnjeg festivala. Reči nisu dovoljne, potrebno je doživeti te trenutke i zauvek ih sačuvati u glavi i srcu.

Biljana Krstić i Andrea Husta TON4/9

ИЗЛОЖБЕ

ПОЛИАРТИСТИ У ЛИКОВНОМ СУСРЕТУ

У Модерној галерији Ликовни сусрет 6. новембра 2012. године, отворена је изложба радова деветоро професора Политехничке школе под називом „Полиартисти“. Професорице Снежана Рончевић и Регина Сивери Мора су нас у неколико реченица упознале са наставницима и њиховим радовима. Након тога, присутни су имали прилику да разговарају са полиартистима, од којих је свако представио неколико својих радова у различитим техникама. Већ су имена радова била довољна да привуку публику: Лампа 42 и Лампа 24 (**Жељко Гарић**), Scar book (**Сања Хорак**), Закована уметност (**Срђан Милодановић**), Месечина и Узбуркана руља (**Роберт Пејновац**), Визија светог Антонија (**Младен Хорват**), Пулољак руже и Моја велика ружа (**Олга Дамјановић Јухас**), Сузафон и Алт кларинет (**Ненад Ражнаговић**), Циклус пролеће, Циклус лето, Циклус јесен, Циклус зима (**Зита Шухајда**), Јиндрина антикварница (**Мирјана Шормаз Митрић**).

Највише су ми се свиделе фотографије Мирјане Шормаз Митрић које су настале у Прагу. Од ауторке сам касније сазнала да првобитно нису биле намењене за неки пројекат, већ ју је просто фасцинирала парадоксална ситуација коју је затекла у једној прашкој антикварници.

Срђан Милодановић ми је открио да његова дела настају спонтано и да његова „закована уметност“ представља оно што га окружује и стање у држави.

Атмосферу отварања додатно је улепшао звук саксофона којег је свирао **Чонгор Нађ**, такође професор Политехничке школе. Изложба је била отворена све до 26. новембра. Период од три недеље, колико је изложба трајала, био је довољан да се сви ученици Политехничке школе, али и грађани Суботице, упознају са уметничким стваралаштвом професора Политехничке школе.

Инес Кујунџић ГФТ 4/5

A VÁROSI MŰZEUMBAN JÁRTUNK

Септембер végén az AT1/2 osztályközössége és osztályfőnök-magyartanárnőnk ellátogatott a szabadkai Városi Múzeumba. Az a hír járta, hogy új kiállítást tekinthetünk meg, ennek reményében is érkeztünk meg a helyszínre. És valóban.

A földszinten magyar szentekről (Szent Erzsébet, Szent Margit stb.) készített festményeket tanulmányozhattunk. Az őket jellemző attribútumokat is megvizsgálhattuk.

Ezen kívül a restaurálás mozzanatait is ábrázolták, ami talán leginkább lekötötte osztályom tagjait. A restaurálás előtti és a restaurálás utáni állapot összehasonlítása érdekes megállapításokra serkentett bennünket (a restaurálással változott a festmény, és nem csak a minősége).

A másik tárlat témája a szecesszó irányzata. Tanárnőnk elmondta, hogy ez a művészeti irányzat Szabadka épületeiben is megjelenik, és irodalomból is tanulni fogjuk. A festmények mellett régi tárgyak is ki voltak állítva (zongora, gyertyatartó, tányérok, hintaszék), és szobrokat is láthattunk.

Kellemesen telt a múzeumlátogatásunk, és még szépen is viselkedtünk.

Farkas Krisztina AT1/2

POZORIŠTARIJE

ČUDO U POSKOKOVOJ DRAGI

pisac: Ante Tomić
rediteljka: Snežana Trišić
mesto: Narodno pozorište, Subotica

Scena iz predstave

Po preporuci prijatelja, jedne oktobarske večeri zaputili smo se u pozorište da pogledamo predstavu „Čudo u Poskokovoj Dragi“, radenu po istoimenom romanu čuvenog hrvatskog pisca Ante Tomića. Koračajući stepenicama, bili smo sve bliže crvenom tepihu koji nam je pokazao put ka sedištima. Osećala sam se posebnom, kao da sam u šezdesetim godinama, kada su samo ljudi više klase mogli da uživaju u udobnosti i raskoši pozorišta. Nedostajali su mi samo šešir i duga, svilenla haljina.

U trenutku je gledaoce predstave obuzela intimnost dvoje ljudi. Način na koji je predstava radena, čak je i ljude alergične na osmeħ, naterala da se grohotom smeju.

Krešimir Poskok, seljak iz splitskog zaleđa, iz Poskokove Drage, ni nakon petnaest godina od prvog susreta nije mogao da zaboravi svoju voljenu devojkicu Lovorku. Počinje urnebesna potraga za devojkicom... Krešimirova braća, Zvonimir, Branimir i Domagoj, na početku su bili protiv te ljubavi, ali kasnije mu priskaču u pomoć. Ljubav je pobedila. Na kraju su uspeli da pobegnu od surove stvarnosti.

Ispunjena osećanjima, nikako da dočekam sledeći vremenoplov pozorišta kroz koji će moje oči zaplesati.

Aleksandra Bubulj GFT 2/13

КЊИГЕ

NA PLEĆIMA DIVOVA

Stiven Hoking, profesor matematike na Lukasevoj katedri pri Kembričkom univerzitetu, važi za jednog od najblištavijih teoretičara fizike posle Ajnštajna.

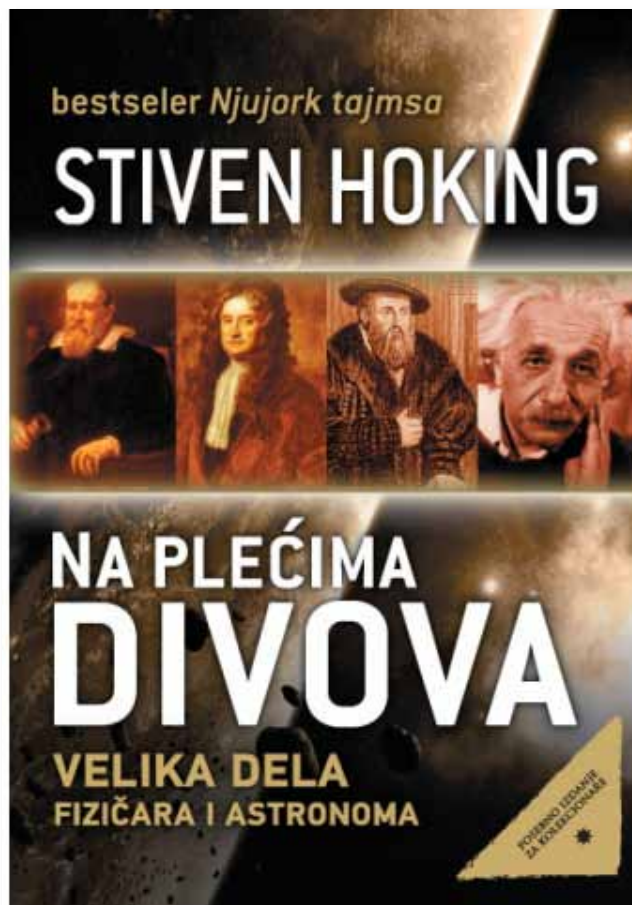
U knjizi „Na plećima divova“, Stiven Hoking okuplja najveća dela Kopernika, Galileja, Keplera, Njutna i Ajnštajna, pokazujući kako su njihova pionirska otkrića u oblasti fizike promenila način na koji danas vidimo svet - od Kopernikove revolucionarne tvrdnje da se Zemlja okreće oko Sunca i Keplerovog zakona o kretanju planeta, do Ajnštajnovog preplitanja vremena

i prostora. Svaki naučnik je svoje tvrdnje temeljio na postavkama svojih slavni prethodnika, odgovarajući pritom na pitanja koja su bila misterija za čovečanstvo.

Hoking takođe pruža uvid u zanimljivosti iz njihovog vremena i života. Galilejevo suđenje pred papskom inkvizicijom, Njutnova gorka osveta rivalima, Ajnštajnova inspiracija za teoriju relativnosti dok gura svog sina u kolicima i pri tom hvata beleške...

Hoking objašnjava kako su njihova dela preokrenula tok nauke i učinila da ljudi bolje razumeju svemir i svoje mesto u njemu.

„Ako sam video dalje od drugih, to je stoga što sam stajao na plećima divova“, pisao je Isak Njutn u pismu upućenom Robertu Huku 1676. godine. To je sasvim prikladan komentar na to kako je nauka, a i čitava civilizacija, serija postepenih napredovanja, koji se oslanjaju na ona prethodna.

TPA 1/11

GFT 1/15

G 1/6

GFT 1/13

Prv
201

TON 1/9

AT 1/1

vacii
2/2013.

A SZABADKAI NÉPSZÍNHÁZ

Dél előtt tíz órakor mi, Pap Dávid és jómagam, az iskola helyett a csipkegyárban vagyunk. A Szabadkai Népszínház színészei fel-le járnak a lépcsőn. A társulatvezető, Mezei Zoltán még sehol, pedig velem találkozónk. Kis késéssel megérkezik. Izgulok. Leülünk az irodájában, felajánlja, hogy tegeződjünk, és ezután kissé nyugodtabban kezdünk neki a riportunknak.

Milyen szerepe van a Szabadkai Népszínháznak Szabadkán?

Nem csak Szabadkán van szerepe, fontos szerepe van az egész Vajdaságban. Beeszműltünk a többnyelvűségbe, ami nem feltétlenül rossz, viszont meg kell tartani a magyar beszédet. Hála istennek van magyar nyelvű oktatás is, és jobb esetben nem csak otthon hallanak magyar beszédet a fiatalok. Kell egy intézmény, ahol a magyar emberek az irodalmi nyelvet hallhatják, ezért próbálok minél színesebb repertoárt összeállítani, hogy mindenki találjon valami olyat a színházban, ami érdekli.

Hogy dől el, milyen darabot fogtok feldolgozni?

A Népszínház elég kis költségvetésű, azaz nincs pénz arra, hogy kinézzek egy rendezőt, és azt mondjam neki, rendezd meg a Romeo és Júliát. Egyébként nem is tartom jónak ezt. Úgy kezdődik, hogy kinézek egy rendezőt, aki szerintem beleillik a társulat képébe. Majd felveszem

szépen berendezve, emlékekkel teli, szóval egy igazi otthonod, és eljönnek hozzád, és azt mondják, hogy felújítjuk, te addig költözz a kert végi supába. Kiköltöztél a supába. Kicsi a hely, rossz a padló, az ablakok rosszul zárnak, rossz a szigetelés és a fűtés is. De te ezzel nem törődsz, mert nemsokára megint hazaköltözhetsz. Szép lassan elkezdted kipofozni a kis ideiglenes lakod, mert még mindig nincs kész a lakásod. És most sem. Utána szólnak, hogy lebontják, és kapsz egy újat, ami korszerű. Lebontják, és az építkezés felénél megállnak, és szünetelnek. Te meg ott maradsz a supában, ami borzasztóan kicsi, és átfúj rajta a szél, de te kitarasz, és nejlonokat és pokrócokat szögelsz az ablakok elé, de egyre jobban elegend van az egészből, és lassan elmegy a kedved mindentől.

A Jadran épülete egy társulatnak alig lenne elég, nemhogy így, hogy ketten osztoj. A díszleteknek sincs hely. A próbákat is nehéz összeegyeztetni a szerb társulattal. A színpadon sem tudunk mindig kellékekkel próbálni, sokszor főpróbán sem, mert még nem lett leszedve

Ez volt a Szabadkai Népszínház

Ez áll a Szabadkai Népszínház helyén

vele a kapcsolatot, és szép lassan terelem a társulat felé. Előadásokat nézetek vele, megismertetem a színészekkel. Ez azért jó, mert baráti hangulatban folyik majd a munka, és nem arról van szó, hogy eljött egy drága rendező, és pusztán profizmusból kedvetlenül megrendez egy darabot. Szóval a rendezővel megismertetem a színészeket, és eldönti, szeretne-e dolgozni velünk. Az esetek 90%-ában igen. Ekkor megbeszéljük, melyik darabot tudná színpadra vinni. Ezt az egészet próbálom úgy alakítani, hogy amiből tavaly kevesebb volt, abból legyen több, és amiből több volt, legyen kevesebb.

Hogy néz ki egy ilyen ismerkedés?

Ez rendezőtől függ. Volt olyan, aki eljött egy bemutató utáni bulira vagy más összejövetelre, és a háttérből megfigyelte a színészeket. Viszont volt olyan is, aki mindenkivel leült 15 percet beszélgetni. Nagyon jó barátságok születnek az ilyen munkák alatt, és Szabadkát is megszeretik a vendégművészek.

Az építészetben érdekelt diákok is járnak iskolánkba, ezért a társulat és Szabadka legfájóbb pontjáról érdeklődnék, a Népszínház épületéről.

Igen... Ez olyan, mintha lenne egy nagy lakásod teljes bútorzattal,

az előadás díszlete. Ez sokat vesz el a színészek teljesítményéből, mert nem csak a játékra kell összpontosítaniuk, hanem ilyen dolgokra is. Ezért is költöztünk ki ide, a csipkegyárba, itt is tudunk próbálni, bár itt is elég rosszak a feltételek, ugyanis nyáron nagyon meleg, télen nagyon hideg van. A Soltis Lajos stúdió is sokat segít, kisebb előadásokat itt is megtarthatunk.

Mit tartogat a Népszínház erre az évadra?

Négy bemutatónk lesz két rendezővel, egyet én rendezek. Az első Tasnádi István bemutatója, aki szerintem a legjobb magyar kortárs írók egyike. Ez egy ősbemutató lesz, most augusztusban kezdtük el próbálni, külön nekünk írta, ő is rendezi. A nők egykori és mostani szerepét hasonlítja össze. Nagyon nagy reményeket fűzök hozzá.

A kellemes beszélgetés után elköszöntünk. Boldogan jöttünk ki, örültünk, hogy három iskolai órát sikerült kihagynunk a keddi nappól. A kapuban ki akartam kapcsolni a hangrögzítőt, s ekkor vettük észre, hogy az egészből csak 17 másodpercet felvételeztünk. Ezúttal köszönöm Pap Dávidnak, hogy segített visszaemlékezni.

Nyári Ákos AT3/2

Ј Е З И К Н А Ш Н А С У Ш Н И

„Границе нашег језика су границе нашег света“

Лудвиг Витгенштајн

Зна се да је сваки језик „савршено адекватан инструмент изражавања потреба и интересовања његових говорника“. У том смислу, уколико се Мађар из Хоргоша сретне са Албанцем из Бујановца на шеталишту у Врњачкој Бањи, њихов језик споразумевања мора бити српски. Кад год проговоримо, без обзира да ли држимо говор или само уздахнемо, кажемо нешто о себи. Наше речи, склоп реченице, тон, нагласак, акценат, брзина изговорених речи, све то говори о нама, о нашем пореклу, образовању, карактеру, и то много више него што бисмо, много пута, желели...

Дугачак је пут цивилизација прешла од стилски избрушених и литерарно умешних писама Гетеа, Волтера или Флобера која су обележила читаве епохе до *nedostajesh mi mooooooooo.....jaaaaviiii seeeeeeee!!!!!!!*

Са развојем информатичке технологије у последње две деценије долази до револуције у комуникацији. Средства за комуникацију су све разноврснија и иновативнија, а најподложнија својерсној контроли је комуникација у електронском облику, јер је врло често највидљивија.

Електронска комуникација може бити формална и неформална; у формалној постоје одређена строга правила, али је увек занимљивије пратити неформалну коју најчешће користе млади и која се радикално мења.

Иако има бројне називе (e-language, netlingo, weblish, netspeak), језик на интернету не представља никакав нови језик, већ језички варијетет.

Постоји неколико „правописних правила четовања“: присутна је мултипликација слова (саoooo), интерпункција је нестандардна (nisam dobro javim se sutra), поруке се пишу без великих слова; слова **ч, њ, ш, ж, ђ** (од ког су се чак и бројни новинари опростили, те се презиме најбољег тенисера света све чешће пише *Djoković*) пишу се као **ch/c, sh/s, zh/z, dj**.

То је мешање речи из енглеског и српског језика (imam great news, no kontrolni tomorrow! Ja sam free, let's go out). Ова појава блиска је лингвистичком појму пицина. Пицини су помоћни мешани језици без сопствених говорника изразито сведених у форми и ограничених функција. Често је и коришћење англицизама и тенденција ка скраћивању речи (ako hocesh da ti bolje shljaka taj soft morash da downloadujesh update sa njihovog sajta ili ga deinstaliraj ali ne zaboravi da obrishesh i folder gde su ti bili fajlovi na sistemskom disku. Sad cu da ti poshaljem link).

Англисти новосадског Филозофског факултета сковали су чак и појам - англосрпски или срблиш. То је језик који

настаје претераним коришћењем енглеских речи код српских говорника. Реч срблиш је спој српске основе СРБ- и задњег дела енглеске речи engLIŠ, што је назив за енглески језик. Срблиш се користи кад људи покушавају свој језик да учине званичнијим и узвишенијим, па користе доста страних речи. Такође га говоре неки Срби у иностранству, који српски језик мешају са језиком средине.

Тако нас не изненађује (али потпуно разумемо) следећи текст: *Када на афтер-патију, у тренди кафићу, корпорет менаџер наложи свом хед-хантеру да на тим билдингу изабере неколико адвертајзера, опинион мејкера и тренд сетера, који ће након стриминга, на кријетив митингу, уз брејнсторминг, ако треба и уз он лајн конференса, уз кофи брејкове и грицајући фингер фуд, направити аутентични трејд марк.*

Не можемо заобићи ни „Фејсбук“. Сада већ и деца знају: дужину меримо метрима, тежину килограмима, температуру степенима Целзијуса, а живот - „лајковима“. И то је универзално за цео свет, или бар онај највећи део који свакодневно „виси на Фејсу“. Некада су говорили: „Ако није објављено у новинама, није се ни десило“, а данас, ако није објављено на „Фејсбуку“ или „Твитеру“, морате се упињати да докажете комшиници да сте заиста постали сестра, да волите „Гансе“ и да вам је јуче био рођендан.

Свакако се морамо замислити над деперсонализацијом, на то нас терају и саме друштвене мреже: када нешто „лајкујемо“, само првих троје има име и презиме, остали постају само број!

Не, немам ништа против друштвених мреже и дискусионих група (форуми, блогови), јер су оне прилика да се наше мишљење о неком друштвеном проблему чује, да се у сучељавању аргументованих ставова са неистомишљеницима јача критички дух, али, у исто време, то морају бити и места на којима учесници могу неговати свој стил изражавања и културу писане речи.

Да се осврнем и на новинаре... Савремени језик медија служи се правилом по коме је важније како нешто *звучи*, него шта *значи*. У жељи да импресионирају, новинари постају покретни аутомати страних речи и израза. Јасно је да се без страних израза не може, али треба имати осећај за меру и знати границу изнад које њихова употреба постаје неоправдана и смешна. Новинари треба да буду познаваоци и чувари доброг језика и стила. У противном су исто што и пекар без брашна, рудар без крампа, хирург без скалпела. Разоружана сила.

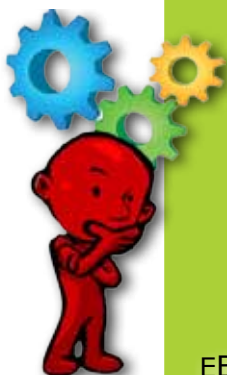
А средњошколци би требало грохотом да се насмеју на реченицу: *Јел шта ће нам правопис, јер тако?*, а не да у њу бледо гледају. Тада сматрам да је школство добро урадило свој посао. А ви и даље *даунлодујте, едукујте, дифолтујте, интерфејсујте, лајкујте...* добро је све док неки знају да синус и операција у математици нису исто.

РЕЦИШТА

РЕЧ

ВИСПРЕН

ЕВОЛУЦИЈА

А
М
Б
И
С

ВАЈДА

ЂАЧКИ ОДГОВОР

неко ко је спреман да виси, духовитост, начин певања (отшапутана песма), то је неки лек, врста змије, бистар, неспретан, искрен, весео, брзоплет, васпитан

преокрет, велика разлика, развитак, напредак човека и свемира, настанак, нешто као револуција, психичко и физичко мењање мозга, нешто везано за политику, природа, кад мајмун прелази у човека, када се цео свет врти око једне ствари, неко дешавање, процењивање

неки предмет, амбициозан човек, провалија, рупа без дна, грађевина у Египту, има једна песма „Београдског синдиката“ у којој се помиње ова реч, ништавило

мађарски изговор за реч „ваљда“, корист, труд, кад нема вајде, нада

РЕЧНИК

оштроуман, уман, проницљив, вешт, сналажљив, духовит

(лат. *evolutio*, према *evolvere* - развијати, одмотавати) постепени развој, постанак вишег и сложенијег из нижег и простијег, поступни прелаз из једног стања у друго, развитак напредак; по Дарвиновој теорији, постанак нових биљних и животињских врста из ранијих путем природног одабирања, при чему опстају оне врсте које су захваљујући мутацијама боље прилагођене околини

(грч. *abyssos*) понор, провалија, бездан; фиг. велика опасност, пропаст

(тур. *faida*) корист, добит

ЗНАЧИ

РЕЧ

БУЦАК

БАКОНИЈЕ

ЏЕВА

ЂАЧКИ ОДГОВОР

уплашени џак, место где стоје буђаве ствари, бунар, то је тамо где живе бескућници, надимак за бувљак, жбуње, набућени џак, подрум, оџак, новчаник, јефтино, знам, али не знам

домаћа храна, украси, дечије глупости, накит, несташлуци, поп, џамија у Турској, врста коња, кад има много тога на трпези, ђак који није завршио школу, друго име за ђавола

џе или ва? вика, галама, врста птице, турска реч за покривач, кафана, пекмез од патлиџана, фрка, паника, женско име у Босни

РЕЧНИК

(тур. busak) угао, ћошак, забачено, скривено место или просторија, ћумез

одабрана јела, послатице

(тур. sefa) свађа, препирка, галама, узбуна

Intervju: Marin Jaramazović, umetnički rukovodilac folklornog ansambla OKUD - a "Mladost"

DOBRODOŠLI

Omladinska kulturno umetnička društva u nekadašnjoj Jugoslaviji masovno su se osnivala nakon Drugog svetskog rata. Nudila su mogućnos način. Vremenom su, deleći sudbinu celukupnog društva, polako nestajala sa kulturne mape jugoslovenskih gradova. Neka od tih društava su, upr 1947. godine, a za proteklih šest decenija kroz njega je prošlo više desetina hiljada Subotičana. Nalazi se u susedstvu Politehničke škole, u obližnj mladima Subotice nudi „Mladost“, razgovarali smo sa umetničkim rukovodiocem folklornog ansambla OKUD-a „Mladost“ Marinom Jaramazovi

Predstavite nam kratko „Mladost“...

„Mladost“ je osnovana 1947. godine, nakon Drugog svetkog rata. U početku je imala jedan mali folklorni orkestar i malu folklornu grupu. U početku se „Mladost“ zvala Kulturno-umetničko društvo „Ivan Goran Kovačić“. Naše prostorije su bile u bivšim prostorijama bioskopa „Zvezda“, a nakon toga prešli smo u Harambašićevu ulicu broj 5. Pošto je zaživela, dobijala je i više sekcija, ali folklorna sekcija je uvek bila najjača. „Mladost“ je tada imala revijski orkestar koji je vodio Josip Kovač, otac Kornelija Kovača. Upravo „Mladost“ je osnivač čuvenog subotičkog Festivala „Omladina“. Prvi put se ovaj festival održao pre pedeset i jednu godinu. Na njemu su učestvovali mnogi poznati pevači kao što su Đorđe Balašević, Riblja Čorba i mnogi drugi.

Koliko sekcija postoji u „Mladosti“ i na koji način se radi u njima?

Postoji folklorna sekcija koja se deli na dečji folklorni ansambl, omladinski i veteranski folklorni ansambl. Imamo naslednike revijskog orkestra, odnosno duvački orkestar, zatim narodni orkestar, tamburaški orkestar i baletsku sekciju. Broj sekcija se sa godinama menja, nekada je više tih sekcija, a nekada, naravno, manje. Folklorna sekcija traje najduže i uvek je ima.

Postoji li unutar „Mladosti“ saradnja između različitih sekcija?

Retko pravimo zajedničke programe, uglavnom su to godišnjice i slične proslave. Uglavnom smo mi gosti na raznim manifestacijama i tako im činimo uslugu. Može se reći da neka vrsta saradnje postoji.

Od kada ste vi član OKUD-a „Mladosti“?

Radim u „Mladosti“ sedamnaest godina, a deset godina sam bio direktor i umetnički rukovodilac folklornog ansambla. To je velika obaveza za jednog čoveka, stoga sam ja sada samo umetnički rukovodilac folklornog ansambla.

U današnje, tehnološko doba, mnogi mladi ljudi folklor smatraju prevaziđenim. Šta vi mislite o tome? Zašto je, po Vama, folklor važan?

Folklor je važan zbog očuvanja narodne tradicije. Folklor koji mi danas igramo je nadogradnja folklor koji su nekada igrali naše babe i dede. On živi i dan-danas kroz obrađene koreografije. Muzika je takođe obrađena, jedino je nošnja izvorna. Mi imamo nekoliko koreografija u kojima nosimo nošnje kupljene na terenu i one su veoma skupe i autentične. Najbolja i najautentičnija je šokačka nošnja. Može se reći da je pokretni muzej, ali ne onaj zatvoren u vitrinu, nego muzej koji živi na sceni.

Turneje i mogućnost da se po svetu putuje igrajući jeste nešto što je oduvek privlačilo mlade ljude folklornim sekcijama. Poznato je da je 60-ih i 70-ih godina prošlog veka naš folklor bio vrlo cenjen i popularan u inostranstvu. Kakvo je danas interesovanje za naš folklor u svetu?

U Mladost!

Uključivanja u veliki broj različitih sekcija i tako postajala stecište mladih ljudi željnih da svoje slobodno vreme provedu na kvalitetan i zanimljiv rok svemu, opstala, uspevajući da se izbore sa mnogim, ne malim problemima. Jedno od takvih duštava je OKUD "Mladost". Osnovano je daleke 1970. godine u Harambašićevoj ulici, gde i dalje nudi priliku mladim ljudima da svoje slobodno vreme provedu pametno i kreativno. Želeći da saznamo šta sve imaju u ponudi, pozivamo vas da nam se pridružite i odaberete sekciju koja vam se najviše dopada. Naravno, svi ste dobrodošli...

Šezdesete, sedamdesete, pa i osamdesete, bile su zlatna doba našeg folklor. Tadašnja Jugoslavija je imala izuzetno bogat folklor. Smatram da nijedna zemlja nije mogla da se poredi sa njom, jer je Jugoslavija tada imala izuzetan folklor na malom prostoru. Bili smo atraktivni ljudima u inostranstvu, pa i sada ima interesovanja za naš folklor. Dolaze i stranci koji kod nas žele da uče folklor. Na osnovu toga mislim da bogat folklor privlači ljude.

Koliko često u današnje vreme putujete i na koja mesta?

Turneje danas organizujemo na osnovu finansijskih mogućnosti. Nažalost, nema dovoljno sponzora koji bi pripomogli da mladi igrači pokažu svoje umeće i u inostranstvu. Svakako, poziva ima uvek. Dobili smo pozive za Ameriku, Aziju i Ameriku, ali se, nažalost, nećemo odazvati, jer nemamo sredstava. Godinama unazad organizujemo turneju po Francuskoj. Tamo nastupamo u većim gradovima gde u dva sata umetničkog programa prikažemo dvanaest različitih koreografija u kojima učestvuju četrdeset pet umetnika.

Za kraj, izreklamirajte vaše kulturno-umetničko društvo i folklornu sekciju...

Mnogi imaju pogrešno mišljenje o folkloru. Misle da je to skup ljudi koji nešto odigraju radi zabave, no nisu upravu. Folklor je najzahtevniji oblik sporta zato što u jednoj koreografiji moraš da igraš, pevaš, skačeš i lepo izgledaš, što uključuje glumu i veliki napor. Kroz folklor napreduju i putuju najbolji igrači, ali i oni lošiji, bitno je samo imati volju, želju, sluh i harizmu. Mi smo amaterski ansambl, kao i mnoštvo društava u Subotici. Za kraj bih vas pozvao da nam se pridružite i odaberete sekciju koja vam se najviše dopada. Naravno, svi ste dobrodošli...

PLESOM PO EVROPI

Dugih devet godina se bavim folklorom, a već pet godina unazad dobijam priliku da za svaku kap znoja dobijem nagradu. Ta nagrada jesu turneje po zemljama zapadne Evrope - Italiji, Francuskoj, Portugaliji i Nemačkoj. Najdraža mi je, ipak, turneja u Francuskoj. Prilika da putujem u Francusku dosad mi se pružila već dva puta, poslednji put u oktobru 2012. godine.

Put od dva dana autobusom je za nas, mlađe igrače, bilo novo i nezaboravno iskustvo. Prve koncerte imali smo na jugu Francuske. Na prvom koncertu smo svi bili pomalo zbunjeni, ali sve je dobro prošlo, a i publika je bila više nego zadovoljna. Drugi koncert bio je još bolji. Publika je tražila bis. To će zauvek ostati urezano u naše sećanje. Došli smo u nepoznat grad i nepoznatim ljudima pokazali sve čari folklor. Njihovo oduševljenje našim nastupom bilo je nagrada za sav naš uloženi trud. Posle ova, prva dva, koncerti su se redali i svi su bili odlični. Ne mogu a da ne pomenem da sam zahvaljujući folkloru dobio priliku da uživo vidim Pariz, jedan od najlepših gradova Evrope. Kada sam prolazio pored Trijumfalne kapije, sve mi se učinilo nestvarnim. Najlepša znamenitost Pariza za mene je bila katedrala Notr Dam i muzej Luvr. Posetili smo i Ajfelov toranj, metalni toranj sagrađen na Marsovim poljima 1889. godine, koji je i danas simbol Pariza. Sagrađen je kao eksponat za Svetsku izložbu povodom proslave stogodišnjice Francuske revolucije.

Ovo nam je ispričao vodič Sima, koji nam je još rekao i to da je čast biti na ovakvom mestu sa trinaest godina. To smo i sami osećali.

Miloš Vitanović VT2/3

A Szegedi Nemzeti Színházban voltunk

West Side Story

Hami elindulunk valahová, abból biztosan valami jó kerekedik. Most is így volt, bár fél napot lehúztunk a suliban, mégis igen jókedvűen vágunk neki a szegedi útnak. Kicsiny osztályközösségünk három kombi busszal száguldott, benne osztályfőnökünk, De Negri Ibolya és magyartanárnőnk.

Pillanat alatt átjutottunk a határon, nevezhetjük ezt a sors kezének, szerencsének, isteni gondoskodásnak. Talán nem is az igazi AT 2/2 osztály lettünk volna, ha a lányok nem magas sarkú (tűsarkú!) cipőben tipegtek volna végig Szeged főutcáján, és ha az osztálybeli fiúk kellemesen gunyoros megjegyzései elmaradtak volna. De mivel ez mind megvolt, tudtuk, ezek MI vagyunk!

Miután kiszálltunk az Árkád előtt, elindult a vásárlóroham, ki jobbra, ki balra vette az irányt. Fagyí, csoki, ruha, smink és kiegészítők... üzletről üzletre, talán már néha mi sem tudtuk, hol járunk. Bár a fő célunk a Szegedi Nemzeti Színház volt, ahol a West Side Story romantikus története várt bennünket, de... de előtte még végigpásztáztuk a várost. Ki sem maradhatott volna egy kis lánykérés, csoportkép, és valami fincsi édesség elfogyasztása ülve, mivel mi már öt perc séta után pihenni szerettünk volna (értenétek, ha a cipőinket láttátok volna). Hát igen, lusta banda. Mikor odaértünk a színházhoz, elővettük a jólnevelt énünket, bevonult a hús, azaz ebben az esetben huszonkét jómadár, elfoglaltuk a helyünket, és vártuk az előadás kezdetét. Érdekes módon az egész osztály figyelmét lekötötte, még a fiúk is élvezték a táncos-énekes produkciót. Az egész közönség egy szívvel követte az eseményeket, egyszerre riadtunk fel a lövés pillanatában, és ugyanúgy vártuk Tony és Maria találkozásait. Az előadás két felvonásból állt,

Szegedi Nemzeti Színház

Csoportkép rólunk Szeged főterén

jól is esett kicsit felállni, mivel az előadás igen hosszú volt. Színház után, mielőtt hazaindultunk volna, még megkerestük a színészek képei közt a kedvenceinket, és alaposan kiveséztük a művet, meglepő dolog, de szinte semmi rosszat nem tudtunk rá mondani.

Hazafelé mindenki kicsit beleképzelte magát Tony és Maria helyzetébe. Élveztük a kis kirándulásunkat, és várjuk a következő hasonló kiruccánásunkat.

Gasztány Nóra AT 3/2

Skriveni iza monitora

„Imam tviter, imam msn, imam skajp, a imam i život, samo sam zaboravio lozinku“

nepoznati autor

Internet ili mreža svih mreža je mesto koje služi za razmenu informacija u obrazovne i druge korisne svrhe... Zbog toga na internetu ima najviše internet lagarija, internet dejtinga i drugih mogućnosti da izgubite živce u susretu sa raznim internet devijacijama ličnosti.

Internet postaje mesto gde se leče kompleksi dok ste skriveni na sigurnom, iza monitora. Građenje internet karaktera je psihodelično iskustvo koje vremenom poprima oblik izopačenog viđenja stvarnosti. Često mislim da ti likovi nemaju život, ali u stvari imaju - nesrećan život.

INTERNET ZAVODNIK

Internet zavodnik svoje veštine testira na četvrtu ili msn-u. Spreman je na laganje, laskanje, komplimente, a ako na kraju sve to ne upali, eto i spremnosti na izazivanje sažaljenja. Obavezno je u četrdesetim godinama (taman dovoljno za karijeru uspešnog doktora), multitalentovan (od muzike do vajarstva), trudi se da razume maratonske ženske razgovore o boji cipela. Želi da im pokaže pogled sa balkona na bazen i porše u svom dvorištu. Ako sve to ne upali, vadi keca iz rukava: život ga nije štedeo, mlad je ostao bez roditelja...

INTERNET DAMA

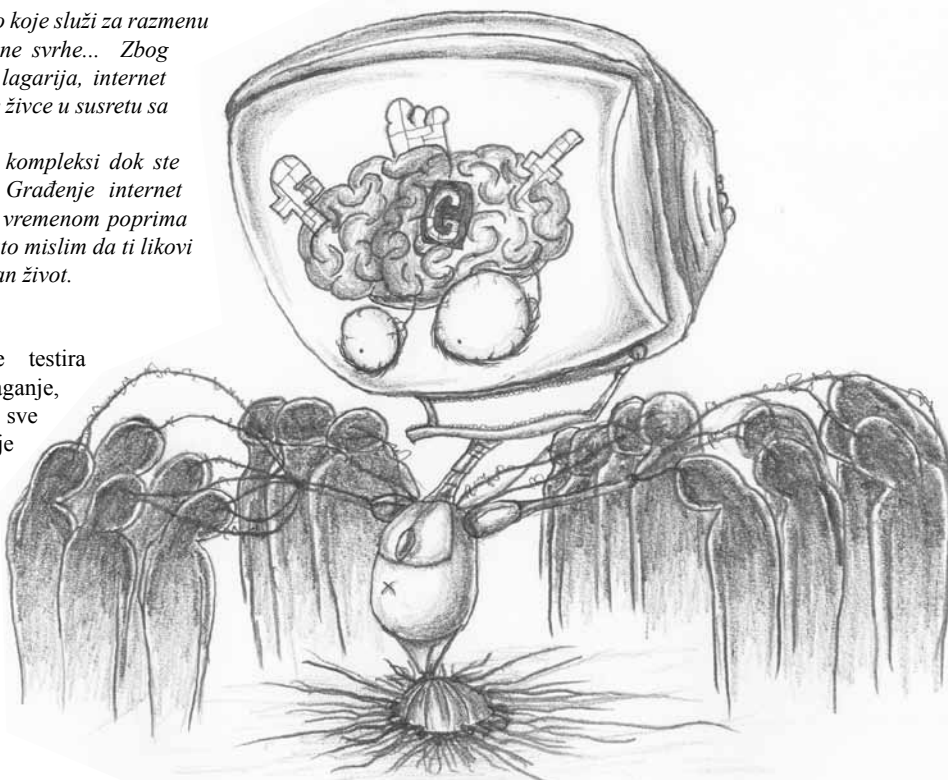
Internet dama je do te mere željna pažnje i spremna je na sve da bi istu dobila. Najčešće ima hordu "prijatelja" na fejsbuku, jer skuplja lajkove i poruke paćenika: „prelepa“, „slatkica“, „oženicu te“ i slično. Tu su i neizbežni foto - albumi sa fotografijama „Noćni život“ u koji stavlja fotografije sa svakog izlaska kako bi pokazala da je parti-manijak. U albumu pod nazivom „Boginja“ se po pravilu nalaze Jelena Karleuša, Stanija i Kim Kardašijan. Tu su i njene "duck face" fotografije sa pločicama i tuš kabinom u pozadini. Na svakom njenom statusu je akcenat na tome koliko je savršena (i nije kriva zbog toga), i koliko je drugi zbog toga mrze.

INTERNET POLITIČAR

Internet političari su osobe obično ne starije od šesnaest godina koji o politici i istoriji znaju jedino ono što su videli na jutjubu. Borave više od dvanaest sati na internetu iako su „uspešni intelektualci“. Obožavaju teme iz oblasti ekonomije, prava, politike i diplomatije.

FUDBALSKI STRUČNJAK

Fudbalski stručnjaci nikada u životu nisu izašli na teren da igraju fudbal, ali su zato igrali igricu FIFA 2012. Najbolje znaju na kojem mestu treba da igra igrač iz druge rumunske lige. Ne razumeju se u pravopis i to im uopšte ne predstavlja problem.

INTERNET HEJTER

Internet hejter jednostavno voli da - mrzi. Povod je nebitan: tvoj muzički pravac, reč u kojoj nedostaje slovo, bilo šta...

INTERNET PSIHOLOG

Internet psiholozi na osnovu dve rečenice znaju sve o tebi. Za sve pronalaze uzrok i posledicu. Sa svakim novim minutom rasprave sa njima za deset posto povećavaš šanse da te nazovu Hitlerom.

RELIGIJSKI FANATIK

Internet religijski fanatici prvo su fini, a kad vide da niste zainteresovani, okreću novi list. Uspevaju da vas izvređaju zbog vaših uverenja, istovremeno propagirajući toleranciju.

INTERNET MIROVNJAK

Internet mirovnjaci su plavi šlemovi virtuelnog sveta. Na svakoj temi su tu da dele reči utehe, vere, nade i ljubavi.

Od toliko mogućnosti koje internet nudi, većina ljudi izabere da bude glupo. Glasam za REAL WORLD!!!

СУПЕРВУЛКАНИ

Јелоустоун - најстарији светски национални парк

Супервулкан Јелоустоун

Супервулкани су веома сложене геолошке творевине које настају као последица још сложенијег процеса - вулканизма, а уједно представљају највећу природну силу која данас постоји на Земљи.

Од свих вулкана на Земљи, око 40 се сматра супервулканима. Неки од њих су угашени, док се неки ретко могу активирати, што може довести до застрашујућих последица. Међутим, ерупције овог типа су везане за прошлост наше планете, а можда и за будућност. Као последица ерупције супервулкана, могло би се издвојити неколико главних проблема са којима ћемо се можда суочити за неколико стотина или хиљада година, а то су:

- драстично смањење броја живих бића,
- промена глобалне климе,
- нуклеарна зима,
- промена изгледа површине земље (разарање континената),
- промена састава атмосфере.

Супервулкани су заправо подземни вулкани. Одликују се великом магматском комором која се налази на свега неколико километара испод површине земље, која се непрекидно допуњује повећавајући притисак у комори. Због повећања притиска долази до подизања Земљине коре. Када притисак достигне максималне вредности, долази до ерупције. Код супервулкана се магма не излива из главног кратера, већ долази до пуцања земљине коре око калдере и до његовог урушавања, што прати изливање магме. Притом се ослобађа огромна количина гасова, пепела, прашине и сумпора.

Јелоустоун - супервулкан који дрема

Један од најпознатијих супервулкана на Земљи се налази у Јелоустонском националном парку, на тремеђи трију савезних држава Ајдахо, Вајоминг и Монтана. Овај супервулкан нема отворено гротло и издигнуту видљиву вулканску куполу, већ се налази испод површине земље. Откривен је шездесетих година 20. века снимањем инфрацрвеним зрацима из сателита. Дугачак је око 80-85 километара и широк око 45 километара, а толика је и величина калдере која се налази изнад њега (калдера је геолошки облик кога ствара вулкан када се уруши сам у себе, стварајући тако посебан облик вулканског кратера). Ерупција овог вулкана ослободила би сваке секунде огромну количину енергије. Звук који би настао био би најгласнији који је људска врста икад чула. Ако би еруптирала, магма која би том приликом избила на површину, избацила би неколико милиона тона сумпорне киселине високо у стратосферу. Због прашине, пепела и других ситних честица, продор Сунчевих зрака био би блокиран, фотосинтеза у биљкама онемогућена, а глобална клима би нагло пала и створила тзв. нуклеарну зиму. Око хиљаду кубних километара лаве би се разлило, што би прекрило велики део САД-а. Настале би огромне насlage пепела и дошло би до масовног изумирања живих бића. Супервулкан је већ неколико пута еруптирао, о чему сведоче постојеће калдере у околини и у самом парку.

Прва ерупција је била најслабија, а свака наредна све јача и јача, па се сматра да ће следећа ерупција бити најјача до сада. Сматра се да се последња ерупција догодила пре око 600.000 година. Научници су утврдили да се његове ерупције дешавају сваких 600.000-700.000 година, што би значило да је следећа ерупција близу.

ÚJ EMBERFAJ FELFEDEZÉSE

Negyvenezer éve még több emberfaj élt egymás mellett a Földön. A Neander-völgyi (*Homo neanderthalensis*) és a mai ember (*Homo sapiens*) mellé 2003-ban csatlakozott az indonéziai Flores szigetén élő hobbit (*Homo floresiensis*). 2010 márciusában pedig Szibéria déli részén egy eddig ismeretlen emberfaj maradványaira bukkantak.

A modern ember Afrikából való kivándorlását követően legalább kétszer keveredett archaikus embercsoportokkal, amelyek akkor már az eurázsiai kontinensen éltek.

A szibériai Altáj-hegységben lévő Gyenyiszova-barlangban évek óta végeznek ásatásokat a Max Planck Evolúciós Antropológiai Intézet munkatársai. Egy körülbelül 40 ezer éves ujjcsontés egy bölcsességfog mitokondriális DNS-ének elemzését a Nature 2010. márciusi számában mutatták be. Mivel a parányi ujjcsontból csak nagyon kevés mintához juthattak, Svante Pääbo és kutatócsoportja egy új technikát kifejlesztve elemezték az 5-10 éves lányhoz tartozó DNS-t. A vizsgálat kiderítette, hogy az ázsiai kontinensen, elsősorban Délkelet-Ázsiában is keveredett a modern és a gyenyiszovai ember. A ma ott élő emberek örökítőanyagában megtalálták az archaikus ősök genetikai nyomait, például Pápua Új-Guinea mai lakosai genomjának 3 százaléka a gyenyiszovai embertől származik.

A Science folyóirat legújabb számában közzétett tanulmányban Svante Pääbo és munkatársai összehasonlítják a gyenyiszovai genomot a Neander-völgyiekével, valamint a világ különböző tájain élő tizenegy modern emberével. Az eredmények arra utalnak, hogy gyenyiszovai embereknek több génje közös a dél-ázsiai szigeteken élő mai emberpopulációkkal, mint az Ázsia más részén élő emberekével. A kutatók azt is megállapították, hogy a kelet-ázsiai és a dél-amerikai emberek genomjában kicsit több Neander-völgyi gén van, mint az európai emberekében.

Gyenyiszova-barlang

A gyenyiszovai ember maradványa, az ujjcsont

ПУТ

Суморно јутро над градом се буди. „Сада је осам часова и ово су још једне вести Радија Бајмока“...

Поред пута, тачније ауто-бана Дортмунд-Ахен, и овога пута је била покоја полицијска патрола, па сам морао мало да пазим на брзину, и пре свега, да нађем забаву док возим још једну испоруку пилића једној немачкој компанији... И овај пут је био као и сваки претходни - полазак из фирме у Бајмоку и вожња читаву ноћ кроз Мађарску, Словенију и Аустрију. „Ноћ, музика свира и све ме сјећа на њу, ал` док њену песму певам, она ноћас није ту... „Појачао сам радио, упалио светла у кабини мог тегљача мерцедеса актроса и док сам полако прилазио предграђу Дортмунда, ноћ је већ увелико била пала. Аутомобили су око мене пролазили, заобилазили, и док је мени било веома досадно, одлучио сам да преко радија потражим остале камионције. Иако је ноћ била прохладна, у кабини је било топло и на радију се зачуо добро познат глас. Упитах знатижељно: „Овде Муња-Транс из Бајмока, јесу ли то Пајо и Јаре?“ На одговор нисам морао дуго

чекати: „Муњо, овде Јаре, стојимо на неколико километара од Дортмунда. Хладимо мотор, прегрејао се...“ Да, то су били ветерани Пајо и Јаре који возе откако постоје дан и ноћ. Док су ми тако мисли лутале, умало да ударим једног Швабу у југу 45 спорт, са тениском лоптицом на куки. Све у свему, нисам обраћао пажњу на једног југа, мање-више. Иако ми се спавало, а преда мном је био само бескрајни пут, на радију сам нашао разоноду... „Хвала ти за дане, хвала ти за ноћи, сутра с тобом нећу бити, ал` шта могу, судбина ме на пут шаље...“ И док сам тако возио, озбиљно сам се забринуо за глобално загревање, али је та мисао брзо нестала када сам схватио да сам заборавио да танкирам, али ваљда ћу имати дизела за још који километар... Углавном, на одредиште сам стигао после извесног времена, на резерви и без већих незгода и са већом половином товара који сам носио, другу половину сам погубио успут. После предаје робе локалном бизнисмену, крећем поново назад, по још једну туру.

И тако унедоглед, јер цео овај живот је један кружни ток. Живот је као ауто-бан, један веелики пут, а свако има слободу да изабере којим ће путем да иде... само мало, `ало, бре, ко ти даде дозволу у... црвено је, бре! И.... где сам, оно, стао... да, свако бира којим ће путем да иде, али понекад је тај пут једносмеран, пут без повратака!

Нинослав Сударевић BT4/3

САСТАНАК СА БУДУЋНОШЋУ

Чули смо се телефоном, кратко, таман колико је потребно да се договоримо где ћемо се срести.

Морам да признам да сам изненађен. Раније ми се појављивала у сновима, видео сам је понекад и на јави - као привиђење. А сад - позив...

„Видимо се за десет минута“, рекла је. Њен захтев је помало нереалан. Не знам да ли жели да ме порази или само да види колики сам труд спреман да уложим да је сретнем у свом најбољем издању. Док се спремам, у себи преиспитујем све своје одлуке: Колико сам пута погрешио и потрудио се да исправим грешку?

Да ли сам био праведан према себи?

Колико сам пута опростио?

Постајем нервозан, ни сам не знам због чега. Не желим да дама чека обичног смртника. Могла је да позове било кога, а изабрала је мене...

Кажу да су једино порез и смрт неизбежни, али осим њих, још једна дама је неизбежна - Будућност. Будућност зна да изненади и најспремније...

Страхиња Шпановић BT2/3

EMBERTELEN

Ember vagyok nem állat
Mégis rám zártak minden zárat
Kopogok de meg sem hallanak
Őszintén nekem nem vallanak

Nem akarok szörnyeteggé válni
És nem akarok a sötétségben várni
Őrült lennék ? Nem hiszem
Az elutasítást talán túlzásba viszem

Nyitottabb vagyok mint egy könyv
Erre nem hiszem, hogy képes egy szörny
Deszkák és rácsok tartanak fogva
Minden esélyem már rég le van mondva

Ülök így egyedül
Előlem mindenki menekül
Így már csak magam maradtam
Hisz én nem ezt vállaltam

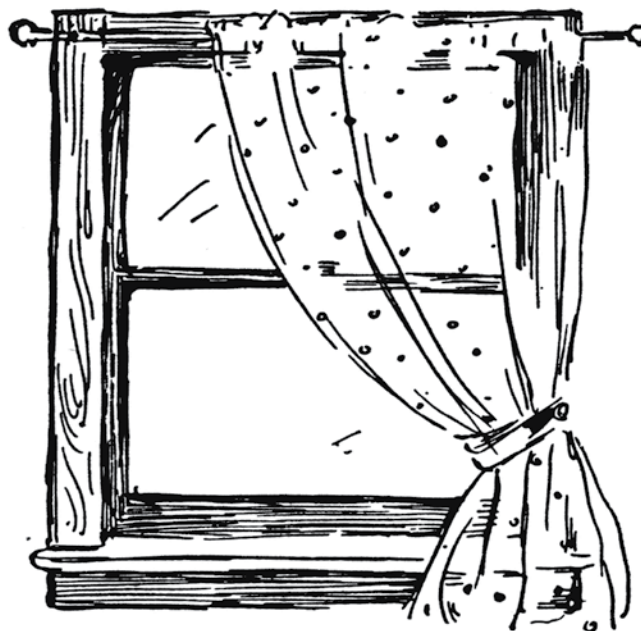
Töke Ádám AT1/2

PROZOR

Delim dva sveta – oči željne prostranstva i prostranstva koja privlače staklene oči. U sudaru dva univerzuma, ja sam ratno polje. Zasipa me paljba stvarnosti, jave, želja i mogućnosti. Osećam toplotu sunca i hladnoću čvrste zime. Kao što ljudi crvene, ja maglim kada me je sramota. Nikada ne plačem, ja sam providan. Nemam osećanja, ali mogu da se polomim. Spavam sa spušenim roletnama jer ne volim mrak. Lomim svetlost svojim vlaknima i delim je nesebično. Ulazim u dušu čoveka jer samo preda mnom toliko otvori oči. Nemam svoje probleme, ali znam previše tuđih. Možda sam sebičan. Znam previše. Smejem se krišom.

Albert Topić VT4/3

GYALOGTESŐK

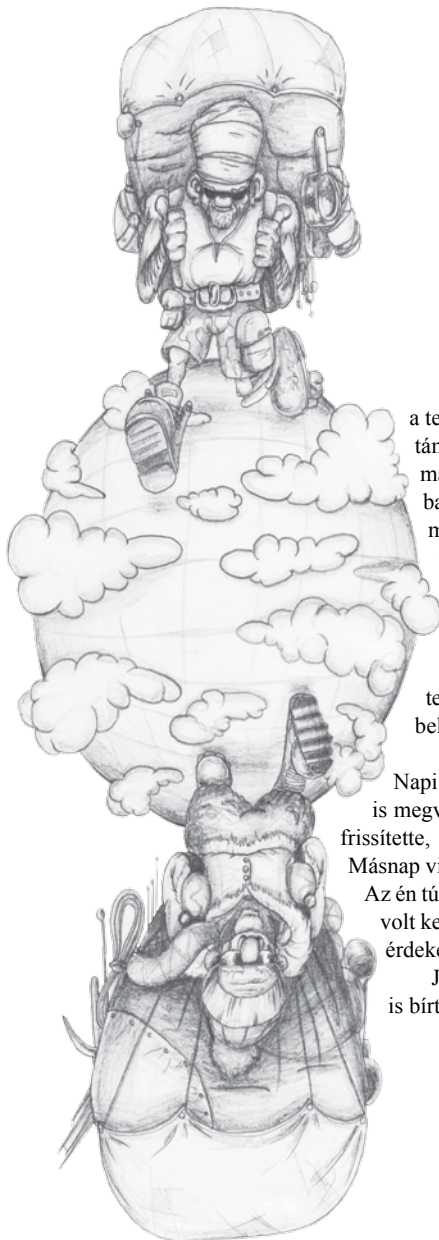
Ivanics Ferenc és öccse, Ivanics István 2007-ben indultak el, hogy körülgyalogolják a Földet a békesség és a testvériség nevében. 40.000 kilométer, 5 kontinens, 7 év, 2 testvér! Eddig 19.000 kilométert tettek meg. Majd támogatás hiányában feladták a túrát! Egyszerűen nem volt pénzük arra sem, hogy a napi táplálékszükségletet magukhoz vegyék. Barátok és ismerősök beszéltek a fejükkel, és elhatározták, hogy folytatják a túrát! Egy bankszámlán keresztül kapják a támogatást. A terv az volt, hogy február 15-én indulnak, Martinique-on megtesznek egy bemelegítő szakaszt, majd irány Dél-Amerika. Sajnos nem tudott megvalósulni a tervük, megérkezett a hátizsák, megvették a cipőket, megrendelték a sátrakat, viszont azok nem érkeztek meg időben. A posta áthelyezte a repülő csomagokat hajóra. Elmondásuk szerint, amint megérkezik a sátor, indulnak!

Február 24-én megérkezett a két sátor, és másnap mindent maguk mögött hagyva indultak tovább! Az első napok nehezen mentek, míg meg nem szokták a terhet, és meg nem barátkoztak a vízhólyagokkal. A tervezett irányuk: Martinique, Dél-Amerika, Ausztrália, India és ki tudja még mi. © Remélhetőleg 3-4 éven belül be tudják fejezni a túrát!

Martinique szigetén értem utol a srácokat. Ahol pár napig próbáltam tartani velük a túra tempóját! Kemény. Napi harminc kilométer, húsz-harminc kilós táskával a hátunkon, sátorban aludtunk az út mellett, az időjárással is megvolt a bajunk, utolért egy zivatar a hegyekben, egész nap esett! Ott kellett letáboroznunk. Ferenc a fórumát frissítette, és a Facebook adatlapjára töltött fel képeket az elmúlt napokról, István pedig egy könyvet olvasgatott. Másnap virradóra gyönyörű napos időnk lett. Délutánra elérte a hőmérséklet a 40 °C-ot. Jól le is égtünk mindhárman! Az én túráim csak pár napig tartott, ők viszont még évekig gyalognak! Nos, nekem már ez a pár nap is sok volt, nem volt kellő kondícióm, és a meleget is nehezen viseltem. Ők viszont vállaltak az egészre, és mentek tovább, nem érdekelte őket a nélkülözés, a forróság, a hideg, az eső, semmi...!

Jól összebarátkoztam a sráccokkal, de haza kellett térnem, egyrészt én nem vagyok a túra tagja, másrészt nem is bírtam volna már tovább! Én csak tisztelni tudom a fiúkat, le a kalappal előttük!

Engi Erik TON28

СПОРТСКИ ДАНИ ВИШЕ ОД ТОГА...

У време кад су резултати научних истраживања у вези са физичком спремношћу младих у Србији изузетно забрињавајући, одржавање спортског као обавезног, наставног дана, више је него потребно. Ова традиција ни од једног ученика неће направити спортисту, али је важна као покушај да се држи будном свест о важности бављења спортом. Из тог разлога су се и ове 2012/13. школске године ученици и професори Политехничке школе једног топлог септембарског дана окупили у дворишту ОШ "Мирослав Антић" и у спортским активностима провели неколико лепих и пријатних сати. Играла се кошарка, одбојка, и неизоставно, фудбал. Професори физичког васпитања организовали су ученичке и професорске екипе, а побринули су се и за штимунг. Оркестар за спорт и рекреацију подизао је спортски елан такмичара шароликим музичким репертоаром „од Нирване до Силване“ и тако учинио да овај дан буде спортски, али - и више од тога. Оно што ће сваки учесник ових традиционалних септембарско-суботњих спортских напора потврдити јесте да је, уместо у четири зида, дане лепше проводити у природи и у добром друштву. За тренинге и добро здравље, надаље, свако мора да се побрине сам...

Редакција

SPORTNAP

Szeptember 22-én, szombaton sportnapot tartottunk a palicsi általános iskolában. A kellemes időjárás éppen megfelelő volt, hogy iskolánk diákjai és tanárai élvezhessék a sportolás örömeit. A résztvevők röplabdázhattak, kosárlabdázhattak, futballozhattak és korcsolyázhattak. Egy kisebb csoport korcsolyával és kerékpárral együtt érkezett Szabadkáról Palicsra.

Iskolánk tanulóiból összeállott zenekar élő zenével tette még jobbá a hangulatot.

A jó levegő, a sport, a remek társaság (és a balesetek is) biztosították, hogy emlékezetes napként tartsuk számon.

Köszönet a szervezésért a tornatanároknak szakaktívájának.

Szerkesztőség

Неки су на Палић стигли на ролерима

Фудбал је увек више од игре

Оркестар за спорт и рекреацију

Интервју: Илија Томић, државни првак у спортском пењању

СТЕНОВИТ ПУТ ДО УСПЕХА

Илија Томић, ученик АТЗ/1 одељења Политехничке школе, државни је првак Србије у спортском пењању за 2009, 2010. и 2011. годину. Учествовао је на многим такмичењима у разним земљама и освојио пуно различити медаља и пехара. За сада му је најдражи успех освајање трећег места на Европском првенству у Аустрији.

Илија Томић

Какав је спорт спортско пењање?

Спортско пењање је занимљив и екстреман спорт. Представља слободно савладавање пењачких смерова без коришћења техничке опреме. Опрема се користи само за спречавање евентуалних падова. Смисао спортског пењања је савладавање што тежих детаља стене „слободном техником“, без обзира на висину успона.

Како си одлучио да се бавиш овим спортом?

Као мали сам гледао цртаће и тамо видео људе који се пењу по стенама. Након тога сам одлучио да одем на један тренинг да видим шта се тамо заправо ради. Деловало ми је интересантно и привлачно и...још увек тренирам, већ пету годину.

На тренингу

Слеклајн: Спорт или акробатска вештина?

Зашто је добро бавити се спортским пењањем?

Спортско пењање је један леп и забаван спорт у којем је увек присутан адреналин. Он је идеалан за људе који воле природу, опуштање, дружење и висину.

На Европском првенству у Аустрији Илија је освојио 3. место

Коју опрему користите приликом пењања?

Опрему чине пењачице (патике за пењање), појас, уже, карабинери, магнезијум и справе за осигуравање.

Осим спортским пењањем, бавиш се и слеклајном. О том спорту или, боље рећи, вештини, не зна се пуно. О чему се, заправо, ради?

Слеклајн је настао из спортског пењања. То је спорт у ком пењачи у слободно време усавшавају своју равнотежу и опуштају се ходајући по уском канапу. Овим спортом бавим се из личног задовољства.

Које су твоје амбиције у вези са овим спортом?

Желео бих да своја знања усавршим у једној словеначкој школи за спортско пењање. У будућности бих волео да се посветим овом спорту у још већој мери.

Где заинтересовани могу да дођу на тренинге?

Сви који су заинтересовани за спортско пењање могу да дођу на наше тренинге који се одржавају уторком и четвртком од 20 до 21,30 часова и недељом од 17 до 18,30 у Основној школи „Мајшански пут“. Заинтересовани - дођите!

Сањин Мехић ГФТЗ/13

Руски Крстур

Порекло Русина

По историјском пореклу, Русини су Источни Словени. Користе русински језик и од старина пишу ћирилицом. Русински језик је мешавина говора из њихове постојбине - планинских подручја северних Карпата. Онај ко зна русински језик, са лакоћом може разумети словачки, украјински, пољски, као и друге источне и западнословенске језике. Језик Русина у Србији се данас сматра најмлађим књижевним словенским језиком, а службено је кодификован 1923. године „Граматицом бачко-русинског говора“ др. Хавријила Костељника, једног од најобразованијих и најпознатијих војвођанских Русина - свештеника, доктора филозофије, универзитетског професора и књижевника. По вери су Русини и данас гркокатолици (за свог духовног поглавара признају папу, а негују источни обред, црквенословенске књиге и обичаје). Војвођански Русини представљају једну од најмалобројнијих етничких националних заједница у Србији, са признатим статусом националне мањине без матичне земље и одговарајућим правно регулисаним уставним и законским одредбама.

Насељавање Руског Крстура

Званично насељавање Руског Крстура отпочело је 17. јануара 1751. године, када је администратор коморских имања у Бачкој Франц Јозеф де Редл потписао уговор о

насељавању Крстура и условима око насељавања и дао га слободном сељанину Михајлу Мункачију да га однесе у Горњицу и обавести становништво. Тим документом предвиђено је насељавање двесто породица Русина. Прве групе Русина дошле су самоиницијативно, у потрази за бољим животом.

Руски Крстур некад и сад

Прве куће у Руском Крстуру прављене су од земље, а биле су покривене трском. То су такозване набијаче. У кући је било неколико просторија: једна соба, предсобље и остава, а дуж целе куће, са унутрашње стране дворишта, налазио се наткривен ходник - гонг. Данас у насељу преовлађују куће модерног времена, приземне или једносратне.

Руски Крстур је данас једно обично војвођанско село, али има и својих специфичности вредних помена. Гимназија у селу је једина средња школа са русинским као наставним језиком у Европи. У њему се налази и издавачка кућа „Руске слово“ са штампаријом, као и музеј, галерија и архива русинске историје.

Русини су давно дошли на подручје Војводине и ту су остали. Са собом су из далеких предела понели своју културу и обичаје који су и данас вредни пажње и изучавања.

Петар Пан ВТ 4/3

KISHEGYES

Bácska közepén, a Krivaja folyó két partján, a telectskai dombok által körülvett katlanban fekszik, Szabadka és Újvidék között félúton. Egy községet alkot Szikicesel (Lovćenac) és Bácsfeketehegygel. A tartomány egyik legkisebb községe, területe 181 km². Magyarok, szerbek, romák és montenegróiak lakják. Lakosainak száma 5800.

Hegyес nevé községgel először 1476-ban találkozunk, a vármegye megnevezése nélkül, amikor a Maróthiak Tiszavidéki birtokait számba vették. Bár egy 14 évvel korábbi dokumentumban szó van egy „Hegyesthuról” nevű pusztáról. 1462. február 16-án Mátyás király anyjának, Erzsébetnek adományozta.

Kishegyest betelepítették Békés megyéből, Szentandráson élő magyar katolikusokkal, akik bizonyos szabadságjogok mellett hajlandóak voltak itt letelepedni. A kamarai jószágigazgató 1769 márciusában Kishegyes pusztáját jelölte meg a jövevényeknek. A telepések márciusban érkeztek meg. Ennek emlékére 1994 óta március 21-e Kishegyes település napja.

A falu történetében a legnagyobb esemény a magyar szabadságharchoz fűződik, 1849. július 14-én itt vívta meg a magyar hadsereg utolsó győztes csatáját Guyon Richárd honvédtábornok vezényletével Jelačić hadai ellen.

A Pecze kastély 1923-ban épült. Pecze Ferenc és Lendvai Terézia kastélya. Lányuk, „Baba” négy és fél éves korában

meghalt. A kastélyt a kislányukról „Baba laknak” nevezték el. Szülei a temetőben kápolnát építettek neki, ahol a család sírboltja is van. A kápolnában levő festményen látható a kislány arcképe. A Pecze kápolna, a „Fehéren izzó jel”, a Nyugati temetőben található. Az egyik dombtetőn álló kastély toronyszobája (Ferenc dolgozószobája volt) úgy van tájolva, hogy onnan látni lehessen a másik magaslaton álló kápolnát, hogy mindig láthassa kislányát. Ebben a sírboltban egy üveglap mögött látni a kis gyerekkoporsót, ahol a kis „Baba” fekszik.

A II. világháborúig özvegy Peczené lakott a kastélyban, de a háborút követően a kommunista hatalom államosította a kúriát, és gyakorlatilag ekkor kezdődött el az épület lassú enyészete. Az épület számtalan funkciót töltött be a régi Jugoszláviában. Sajnos az illetékesek közül soha senki nem érezte magát felelősnek a kastély sorsáért, így nagyon kevés gondot fordítottak rá.

A község 1771-ben imaházat, 1788-ban pedig templomot épített Szent Anna tiszteletére, ez a Szent Anna templom.

A Kátai tanya 1995 óta működik. Több játszótér és gazdasági udvar is található itt. Több tábor rendeznek a tanyán.

Az Ady Endre Kísérleti Általános Iskola Kishegyes remek iskolája, ahová én is jártam nyolc évig.

Egyedi József AT1/2

Ruski Krstur

Kishegyes

